

Mikulová, Iva

Přílohy

In: Mikulová, Iva. *Divadelní režisér Karel Novák (1916–1968)*. Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017, pp. 265-314

ISBN 978-80-210-8777-4; ISBN 978-80-210-8778-1 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137546>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

1 Úvodní poznámka

Hlavní textovou část práce doplňuji o přílohy, které obsahují především soupisy, které jsem si pro pracovní účely vypracovala v průběhu výzkumu, a dále také obrazovou přílohu, která by měla být doplněním a ilustrací hlavního textu. K zařazení příloh jsem se rozhodla zejména z důvodu, že budou dalším badatelům poskytovat základní přehled o dostupné bibliografii a zároveň nabídnou alespoň rámcovou představu o podobě vybraných Novákových inscenací. Zveřejňuji primárně obsah, který není jinde dostupný, neboť pochází z pozůstalosti K. Nováka uložené v Národním muzeu v Praze, nebo se jedná o soupisy vytvořené k účelu této práce.

Slovníkové heslo přináší základní přehled nejen o Novákově práci, ale také o jeho osobním životě, kterému se až na drobné výjimky v hlavním textu nevěnuji.

Poté následuje soupis hereckých rolí K. Nováka, na nějž navazuje podrobná tabulka jeho režii, která zahrnuje jména tvůrců, kteří se s ním na daných inscenacích podíleli. V případě, že se mi nepodařilo

údaj dohledat, nebo dokonce není znám, nechala jsem pole prázdné.

Tuto tabulku rozvíjí soupis novinových výstřižků, které se mi podařilo během mého výzkumu nashromáždit. Nejedná se o kompletní soupis, nicméně jeho stávající rozsah může být chápán jako základní vzhled do výzkumu a může být následně ještě rozšiřován případnými dalšími badateli. Nepodařilo se mi dohledat u všech záznamů všechny údaje, zejména výstřižky z konce Novákova brněnského období (z let 1947–1949) nejsou popsány, nicméně je možné je najít v Novákově pozůstalosti nebo případně v divadelních nebo oblastních archivech daného města. K uložení archiválií odkazuji v úvodu každé kapitoly. Oproti formě zápisu bibliografických odkazů v rámci hlavního textu, ve kterém užívám zkrácený harvardský systém, jsem pro tento soupis zvolila běžnou formu podle citační normy ISO 690: 2011.

Novákovu hereckou a režijní tvorbu doplňuji také o jeho dramatickou prvotinu, synopsi hry *Ještě příležitost* z roku 1949 a vybrané

ukázky ze hry. Strojopis hry je uložen v knihovně Divadelního ústavu v Praze, z něhož jsem pořídila přepis.

Dále přikládám soupis Novákovy pozůstalosti uložený v Národním muzeu v Praze, který v hranatých závorkách doplňuji a zpřesňuji o charakter daného materiálu. Z této pozůstalosti publikuji přepis dvou

dokumentů: pracovní přípravu k inscenaci *Dobry člověk ze Sečuanu*, v níž si Novák rozepsal rozdíl mezi dramatickým a epickým divadlem, a dále jeho text o podobách a projevech moci, který pochází z šedesátých let 20. stol. Nečitelná místa rukopisu značím otazníkem v hranatých závorkách.

2 Slovníkové heslo Karel Novák

* 9. 5. 1916 *Strakonice*

† 5. 10. 1968 *Praha*

Režisér, herec, umělecký šéf a ředitel divadla

Jeho otec Karel Novák pracoval jako úředník důchodkové kontroly a matka Marie Nováková byla ženou v domácnosti. Již od dětství jej trápily zdravotní problémy se srdcem, kvůli kterým byl v útlém mládí osvobozen od tělesné výchovy a později také od vojenské povinnosti. Údaje o přírodních sourozencích nejsou známy. Po ukončení docházky na Pětitřídní smíšené obecné škole v rodných Strakonících (1922–1927) nastoupil na tři roky do měšťánské školy. Již během studia na Státním československém reálném gymnasiu ve Strakonících se začal pod vlivem svého profesora Václava Polívky, divadelníka a malíře, zajímat o divadlo a hrát jako ochotník v divadelních kroužcích (jedna z jeho první hereckých rolí byl profesor Junk ve hře V. Wernera *Lidé na kře*). Sám N. si přál stát se učitelem českého a francouzského jazyka na střední škole, a tak po ukončení studií na gymnáziu začal v akademickém roce 1935/36 tyto obory studovat na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Na FF UK absolvoval osm semestrů a složil dvě státní zkoušky (ve své závěrečné práci se věnoval lexikální výstavbě literárních děl Vladislava Vančury; práce, ač napsána, nebyla zřejmě nikdy obhájena). Kvůli uzavření škol v roce 1939 však studia na FF UK nedokončil a namísto toho začal studovat dramatické oddělení pražské konzervatoře, na kterou byl přijat

již v roce 1938. Pod pedagogickým vedením Anny Iblové, Jiřího Plachého a Milana Svobody se N. seznamuje mimo jiné s tvorbou K. H. Hilara, která se pro něj stane inspirativní v jeho vlastním přístupu k režijní tvorbě.

Po dokončení studií na konzervatoři nastoupil v roce 1941 do Zemského divadla v Brně na pozici šaržisty (např. *Marin v Revolučním tanci*). Divadlo však bylo několik měsíců po N. nástupu uzavřeno, a tak N. začíná spolupracovat se soubory v Praze: Divadlem Anny Sedláčkové, souborem Fráni Francla nebo Jindřicha Honzla. V období Protektorátu působil jako herec a začínající režisér ve dvou divadlech: v nově založeném Horáckém divadle v Jihlavě (1941–1943) a v Městském divadle v Kladně (1943–1945). První poválečnou sezonu byl v úvazku Burianova D 46, zároveň pohostinsky režíroval v Národním divadle v Brně, v Kladně a v Divadle 5. května. Od sezony 1946/47 nastoupil na místo uměleckého šéfa činohry Zemského divadla v Brně, kde mimo jiné také režíroval, a kromě toho vyučoval na brněnské konzervatoři (zde došlo k jeho setkání se studentkou, později herečkou V. Chramostovou). V brněnském divadle setrval až do svého, pravděpodobně nuceného odchodu na počátku sezony 1949/50. Přestoupil do krajového zájezdového divadla v Novém Jičíně, kde se stal uměleckým ředitelem tamějšího Beskydského divadla. Kromě režii a návrhů scénografie, na kterých se podílel, zde působil také jako herec. Režíroval zde především shakespearovskou dramaturgiu, mimo jiné v té době zakázaného *Hamleta*. Z Beskydského divadla směřovala

Fotografie Karla Nováka ze školních let (NM, divadelní oddělení, H6p-19/2013, Pozůstalost režiséra Karla Nováka II. pozn. II/19 foto, foto autor neznámý).

Země: *Čechy* Župa: *P. Budějovická* Šk. rok: *1922-23*
 Pět. třídní smíšená obecná škola v *Strakonicih*. Čís. *23*
 (U škol soukromých s právem veřejnosti)
 Právo veřejnosti uděleno výnosem ministerským ze dne ..... čis. ....)

ŠKOLNÍ ZPRÁVA

Karel Novák

narozený dne *9. května* 19*16* v *Strakonicih* okr. *Strakonice*,
 náboženství *katol.* začal chodit do školy vůbec dne *1. září* 19*22*, do
 zdejší *1. třídy* 19*22* a dostává v *první* třídě ..... oddělení tyto známky:

Ve čtvrtletí		I.	II.	III.	IV.				
Mravy		/	/	/	/				
Pilnost		/	/	/	/				
Prospěch:									
V náboženství			/	/	/				
ve čtení			/	/	/				
v mluvnici a v pravopise			-	-	-				
STUPĚŇ	střední a vyšší	<i>dobře</i>							
	nižší						/	/	/
	střední						-	-	-
	vyšší						-	-	-
							-	-	-
v počtech s měřictvím			/	/	/				
v kreslení			-	-	-				
v psaní			2	/	/				
ve zpěvu			/	/	/				
v tělocviku			/	/	/				
v ručních pracích			-	-	-				
V předmětech nepovinných									
Vnější úprava písemných prací			-	-	-				
Zameškaných půldnů	omluvených	2	6	-	-				
	neomluvených								
Zpráva byla vydána dne		<i>15/10 1922</i>	<i>1/2 1922</i>	<i>17/4 1923</i>	<i>27/6 1923</i>				
Je-li způsobilý postoupiti do vyšší		<i>lídy</i>							
Úřední pečeti:	Čivrt-letí	Podpisy:							
		školního správce		řidičů nebo zástupců					
		I.	<i>Štráda</i>	<i>Štráda</i>	<i>Karel Novák</i>				
		II.	<i>Štráda</i>	<i>Štráda</i>	<i>Karel Novák</i>				
		III.	<i>Štráda</i>	<i>Štráda</i>	<i>Karel Novák</i>				
IV.	<i>Štráda</i>	<i>Štráda</i>	<i>Karel Novák</i>						

.65

Školní zpráva z 1. třídy pětitřídní smíšené obecné školy ve Strakonicih, do které začal chodit v roce 1922 (NM, divadelní oddělení, H6p-19/2013, Pozůstalost režiséra Karla Nováka II. pozn. 11/17 vysvědčení II.).

Československá republika

Reálné československé reálné gymnázium v Strakonicih

Čís. *8*

Vysvědčení dospělosti.

Karel Novák

narozený dne *9. května* r. 19*16* v *Strako-*
 v zemi *Česke*, konal středoškolská studia od školního
 roku 19*27* na *státním československém reálném gymnáziu*
 v *Strakonicih*,

kde je ve školním roce 193*4*/35 dokončil; podrobil se zkoušce dospělosti
 podle výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 12. ledna 1931, číslo
 183.328/30-II, Věstník ministerstva školství a národní osvěty, XIII, 1931, čís. 19.

Podle prospěchu v studiích a podle výsledku písemných i ústních zkoušek dospělosti vydává se toto vysvědčení:

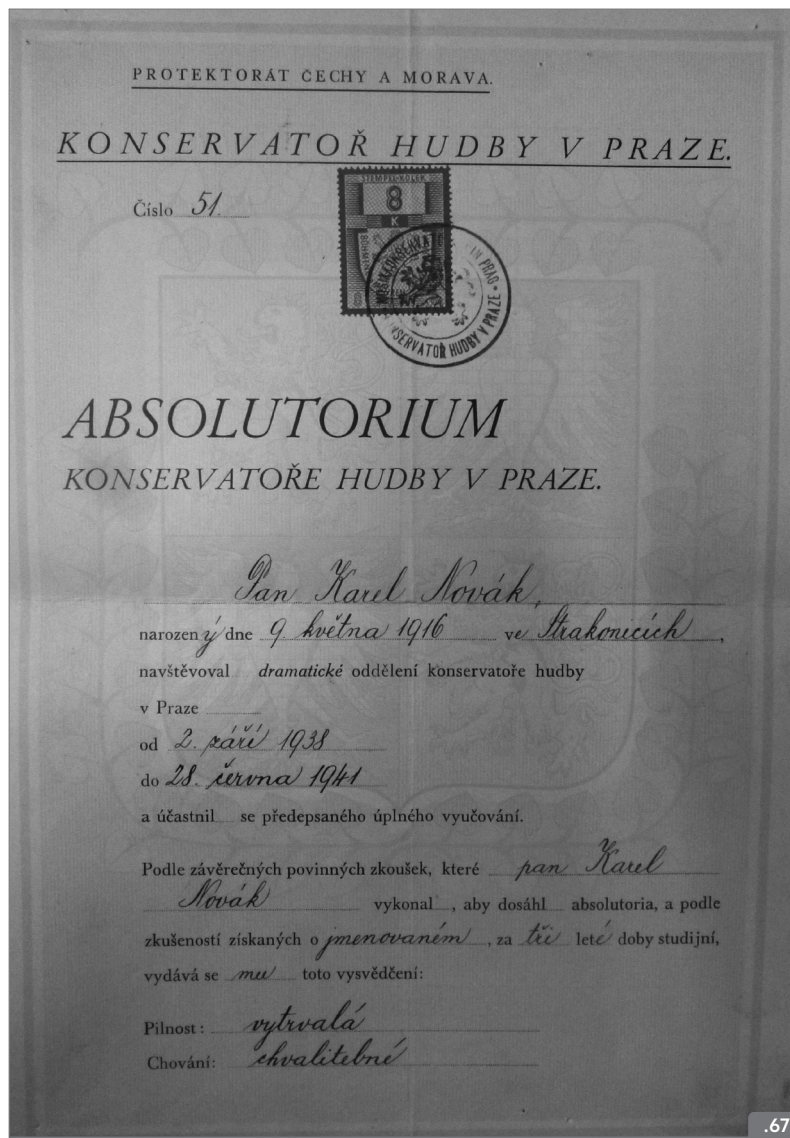
V předmětech povinných:

v náboženství (<i>katol.</i>)	<i>velmi dobře</i>
v jazyku československém	<i>velmi dobře (s výhradou ústní zkoušky)</i> <i>Prospěch ve všech ostatních předmětech v téže škole velmi dobrý.</i>

.66

Maturitní vysvědčení K. Nováka ze státního československého reálného gymnázia z roku 1935 (NM, divadelní oddělení, H6p-19/2013, Pozůstalost režiséra Karla Nováka II. pozn. 11/17 vysvědčení II.).

Zpráva o absolutoriu K. Nováka na Konservatoři hudby v Praze z roku 1941 (NM, divadelní oddělení, H6p-19/2013, Pozůstalost režiséra Karla Nováka II. pozn. II/17 vysvědčení II.).

Karel Novák na ulici (NM, divadelní oddělení, H6p-19/2013, Pozůstalost režiséra Karla Nováka II. pozn. II/19 foto, foto autor neznámý).

Fotografie ze svatby K. Nováka s herečkou V. Bublíkovou (NM, divadelní oddělení, H6p-14/2007, Pozůstalost režiséra K. Nováka I., foto autor neznámý).

jeho cesta do Pardubic, kde nastoupil od sezony 1953/54 na místo uměleckého ředitele, režiséra a příležitostného herce (hrál již jen ve svých oblíbených rolích, například Čebutykin ve *Třech sestřích*). V Pardubicích velmi odvážně obcházela povinnost uvádět pokrokovou dramaturgií a namísto toho repertoár divadla postavil na západní klasice, například zde uvedl Mussetovo *Se srdcem divno hrát*. Po třech sezonách si začalo vedení KNV Pardubice uvědomovat, že N. dosáhl obrovského nárůstu zájmu diváků o Východočeské divadlo svou poetikou velkých jevištních obrazů, zpodobňujících silné emocionální příběhy. Kvůli dramaturgii her postavené především na západní dramaturgii s minimem sovětské dramaturgie byl N. nucen odejít opět na Moravu. Od sezony 1956/57

působil v KOD Olomouc (v roce 1958 přejmenováno na Divadlo Oldřicha Stibora), kde nově vytvořil jádro hereckého souboru, se kterým pak spolupracoval po mnoho let (především I. Racek a S. Budínová).

Po dvaceti letech práce v oblastních či krajských divadlech se N. v roce 1960 dostal do Prahy: po zesnulém E. F. Burianovi se ujal vedení Divadla E. F. Buriana, po krátké době byl sesazen do pozice režiséra a vedení divadla bylo svěřeno V. Nejezchlebovi. Dramaturgie divadla inklinovala především ke společenskokritickým hrám a absurdní dramaturgii (např. první uvedení Ionescova *Nosorožce* v Československu).

V průběhu 50. a 60. let podnikl N. několik zahraničních studijních cest, během kterých navštívil divadla v Berlíně (1956), ve

Oslava udělení titulu zasloužilý umělec (NM, divadelní oddělení, H6p-19/2013, Pozůstalost režiséra K. Nováka II., foto autor neznámý).

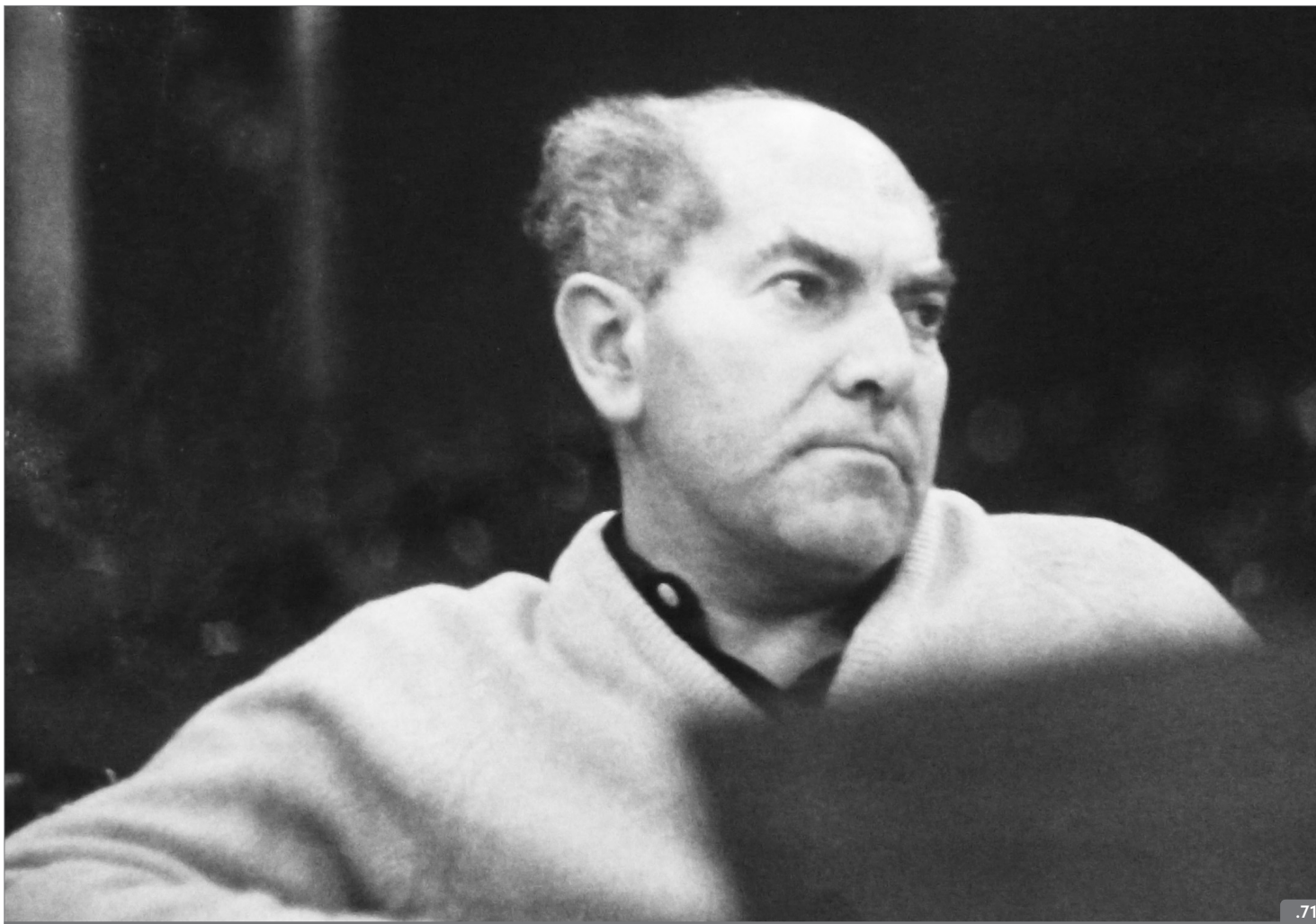
Vídni (1959), zúčastnil se jako pozorovatel dubrovnických her v Jugoslávii (1960) anebo vycestoval do Velké Británie na shakespearovské slavnosti (1961). Na období let 1966 a 1967 získal výjezdní doložky do Rakouska a Itálie, důvod vycestování není znám.

N. se přikláněl k levicovému smýšlení (jako student FF byl členem SPF), které v květnu 1945 vyvrcholilo jeho vstupem do KSČ. Motivace **N.** vstupu do strany není známa. Již na počátku padesátých let nicméně pod vlivem politických procesů své politické smýšlení přehodnotil. V šedesátých letech příznával svůj počáteční naivismus v příklonu ke komunistickému režimu, který odůvodňoval nedostatkem informací. **N.** se

v umělecké rovině vyslovoval od padesátých let proti komunistickému vedení země, ač tak nečinil přímou konfrontací, spíše promyšleným nedodržováním či obcházením požadovaných doktrín socialistického realismu. Vývoj politických událostí se negativně podílel na jeho dlouhodobých zdravotních potížích se srdcem, na jehož onemocnění nakonec také v říjnu roku 1968 zemřel.

N. získal ocenění zasloužilý umělec necelý rok před svou smrtí, v prosinci roku 1967. Byl dvakrát ženatý. Poprvé s Anežkou Svobodníkovou (sňatek uzavřeli v roce 1942), s níž měl dvě děti, Hanu (*1924) a Petra (*1950). Větší porozumění našel v manželství s herečkou Věrou Bublíkovou, kterou si vzal za ženu v roce 1960.

Karel Novák. (NM, divadelní oddělení, H6p-19/2013, Pozůstalost režiséra Karla Nováka II. pozn. II/19 foto, foto autor neznámý).

3 Soupis hereckých rolí Karla Nováka

- PROFESOR JUNK – V. Werner: *Lidé na kře*. Studentské představení, Strakonice, 1936.
- EGEUS – W. Shakespeare: *Sen noci svatojánské*. Divadlo na Vinohradech, 1938.
- STARÝ CABOTE – E. O'Neill: *Farma pod jilmy*. Umělecká beseda, [nedohledáno].
- DĚLNÍK PILAŘ – F. A. Šubert: *Žně*. Zemské divadlo v Brně, 1941.
- MARIN – R. Marwitz: *Revoluční tanec*. Zemské divadlo v Brně, 1941.
- LEONARDO – W. Shakespeare: *Kupec benátský*. Zemské divadlo v Brně, [nedohledáno].
- PAN SMOLK – M. Hausmann: *Lilofee*. Horácké divadlo v Jihlavě, 1942.
- DON DIEGO – P. C. de la Barca: *Chudšas ať má za ušima*. Horácké divadlo v Jihlavě, 1942.
- RICCAUT – G. E. Lessing: *Mína z Barnhelmu*. Horácké divadlo v Jihlavě, 1943.
- RUDOLF II. – H. Zerkaulen: *Rejthar*. Horácké divadlo v Jihlavě, 1943.
- PROKOP SOBOTA – L. Stroupežnický: *Na Valdešejnské šachtě*. Horácké divadlo v Jihlavě, 1943.
- GODELJUB, KNÍŽE UKRANŮ – Alois Jirásek: *Gero*. Městské divadlo v Kladně, [nedohledáno].
- KANDAULES, KRÁL LYDSKÝ – F. Hebbel: *Gygův prsten*. Městské divadlo v Kladně, [nedohledáno].
- TULÁK – V. Eftimiu: *Městečko: Muž, který zahlédl smrt*. Městské divadlo v Kladně, [nedohledáno].
- AGENT BRAUN – E. Schäfer: *Veliké číslo*. Městské divadlo v Kladně, [nedohledáno].
- FABRICIUS – V. Renč: *Císařův mim*. Městské divadlo v Kladně, [nedohledáno].
- INSPICIENT FIALA – R. Schacht: *Případ herečky Andersenové*. České lidové divadlo v Brně, 1944.
- POSLUHA – A. Dumas: *Dáma s kaméliemi*. České lidové divadlo v Brně, 1944.
- TŘETÍ DŮSTOJNÍK – H. H. Ortner: *Isabela Španělská*. České lidové divadlo v Brně, 1944.
- TONDA REZEK, ZAMĚSTNANEC PODRABSKÉHO – A. Javorin: *Tři Jimenezové*. České lidové divadlo v Brně, 1944.
- ASISTENT – A. de Benedetti: *Třicet vteřin lásky*. České lidové divadlo v Brně, 1944.
- DRUHÝ STUDENT – J. Mahen: *Janošík*. Národní divadlo v Brně, 1945.
- KURÝR – J. Mahen: *Janošík*. Národní divadlo v Brně, 1945.
- LOUPEŽNÍK – K. Čapek: *Loupežník*. Svobodné divadlo v Brně, 1947.
- HLÍDAČ – POSEL – Sofoklés: *Antigona*. Zemské divadlo v Brně, 1947.
- PRESIDENT – Jean Giraudoux: *Bláznivá z Chaillot*. Zemské divadlo v Brně, 1948.
- GULL – J. Priestley: *Inspektor se vrací*. Beskydské divadlo Nový Jičín, 1949.
- I. R. ČEBUTYKIN – A. P. Čechov: *Tři sestry*. Beskydské divadlo Nový Jičín, 1950.
- JAN Z PALOMAR – A. Jirásek: *Jan Roháč z Dubé*. Beskydské divadlo Nový Jičín, 1951.
- SHYLOCK – W. Shakespeare: *Kupec benátský*. Beskydské divadlo Nový Jičín, 1951.
- WEITZ – J. Burjakovskij: *Praha zůstane má (Lidé, bděte!)*. Beskydské divadlo Nový Jičín, 1952.

- BODAJEV – A. N. Ostrovskij: *Les*. Beskydské divadlo Nový Jičín, 1952.
- FILIP II. – F. Schiller: *Don Carlos*. Východočeské divadlo Pardubice, 1955.
- I. R. ČEBUTYKIN – A. P. Čechov: *Tři sestry*. Krajské oblastní divadlo Pardubice, 1954.
- SHYLOCK – W. Shakespeare: *Kupec benátský*. Krajské oblastní divadlo Olomouc, 1958.

4 Tabulka režii Karla Nováka

DIVADLO	AUTOR	HRA	PREMIÉRA	PŘEKLAD	SCÉNOGRAF	KOSTÝMY	HUDBA	POZNÁMKA
ochotníci	Merton Hodge	<i>Vítr a dešť</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Frank Tetauer	<i>Diagnóza</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Tirso de Molina	<i>Don Gil v zelených šatech</i>						
Horácké divadlo Jihlava	C. J. Bahr	<i>Děti</i>						
Horácké divadlo Jihlava	E. P. Busch	<i>Chlapík</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Pedro Calderón de la Barca	<i>Chudšas ať má za ušima</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Heinz Coubier	<i>Aimée</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Victor Eftimiu	<i>Muž, který zahlédl smrt</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Gioacchino Forzano	<i>Pokoušení na horách</i>						
Horácké divadlo Jihlava	J. O. Kurfürst	<i>Věčný poutník</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Gotthold E. Lessing	<i>Mína z Barnhelmu</i>						
Horácké divadlo Jihlava	Frank Tetauer	<i>Diagnóza</i>						
Horácké divadlo Jihlava	František Zavřel	<i>Dědečkem proti své vůli</i>			Vladimír Neumann			
Městské divadlo v Kladně	H. H. Ortner	<i>Řezbář Vít Stoss</i>		František Vrba	Jiří Procházka		Oto Čermák	
Městské divadlo v Kladně	Molière	<i>Sganarelle. Lakomec</i>		Václav Renč	Jiří Procházka	Jan Kropáček		
Městské divadlo v Kladně	Heinrich Zerhaulen	<i>Rejthar</i>		J. Zaorálek				
Městské divadlo v Kladně	Josef K. Tyl	<i>Strakonický dudák</i>						
Městské divadlo v Kladně	Victor Eftimiu	<i>Městečko: Muž, který zahlédl smrt</i>		Jiří Staca	Jiří Procházka			
Městské divadlo v Kladně	Lope de Vega	<i>Vzbouření na vsi</i>	6/14/1945	Otokar Fischer	Jan Kropáček	Jan Kropáček	Ota Čermák	Úpr. Novák
D 46	Ivan Cankar	<i>Pro blaho národa</i>	9/25/1945	Zdenka Hásková, úprava Novák	Zdeněk Rossmann		Jan Zdeněk Bartoš	Úpr. Novák
Národní divadlo v Brně	Maxim Gorkij	<i>Vassa Železnovová</i>	11/29/1945		Václav Polívka		Zbyněk Mrkos	

Přílohy

DIVADLO	AUTOR	HRA	PREMIÉRA	PŘEKLAD	SCÉNOGRAF	KOSTÝMY	HUDBA	POZNÁMKA
Kladenské divadlo	Stefan Zweig – Ben Jonson	<i>Lišák Volpone</i>	12/30/1945		Jan Kropáček		Jan Petřík	Úpr. Novák
Divadlo 5. května	Stefan Zweig – Ben Jonson	<i>Lišák Volpone</i>	2/18/1946	Zdeněk Gintl	Jan Rott	Ada Švecová	Zbyněk Přecechtěl	
Kladenské divadlo	Jan Drda	<i>Hrátky s čertem</i>	4/30/1946		Vincenc Vingler	Jan Kropáček	J. Z. Bartoš	
Zemské národní divadlo v Brně	Jan Drda	<i>Hrátky s čertem</i>	8/31/1946		František Malý		Zbyněk Mrkos	
Zemské národní divadlo v Brně	Nikolaj V. Gogol	<i>Revizor</i>	9/27/1946	Bohumil Mathesius	J. A. Šálek			
Zemské národní divadlo v Brně	Luigi Pirandello	<i>Člověk, zvíře a ctnost</i>	10/16/1946	Václav Jiřina	František Malý			Úpr. Novák
Zemské národní divadlo v Brně	Eugene O'Neill	<i>Lazarův smích</i>	11/23/1946	Frank Tetauer	František Malý		Karel Horký	Úpr. Novák
Zemské národní divadlo v Brně	Roman Niewiarowicz	<i>Hollywood</i>	12/7/1946	František Marek	Josef Adamíček			
Zemské národní divadlo v Brně	Karel Čapek	<i>R.U.R.</i>	2/22/1947		J. A. Šálek		Jiří Novotný	
Zemské národní divadlo v Brně	Romain Rolland	<i>Hra o lásce a smrti</i>	3/16/1947	Petr Kříčka	František Malý			
Zemské národní divadlo v Brně	Franz Werfel	<i>Jakobowski a plukovník</i>	4/12/1947	Z. M. Arnoštová	František Malý		Zdeněk Tomeš	
Zemské národní divadlo v Brně	Edmond Konrád	<i>Kvočna</i>	5/3/1947		František Malý			
Zemské národní divadlo v Brně	Sofoklés	<i>Antigona</i>	5/24/1947	Ferdinand Stiebitz	František Malý			
Zemské národní divadlo v Brně	William Shakespeare	<i>Veselé paničky windsorské</i>	6/25/1947	E. A. Saudek	Václav Zykmund		Vilibald Rubíněk	Úpr. Novák
Svobodné divadlo v Brně (Státní konzervatoř)	Lillian Hellmannová	<i>Vražedná lež</i>	6/26/1947	Vladimír Vendyš				
Zemské národní divadlo v Brně	Josef K. Tyl	<i>Strakonický dudák</i>	9/3/1947		Josef Adamíček		Václav Trojan	Úpr. Jirí Frejka
Zemské národní divadlo v Brně	Pedro Calderón de la Barca	<i>Život je sen?</i>	9/25/1947	Jindřich Hořejší	František Malý		Vlasta Šudomová	Úpr. Václav Renč
Zemské národní divadlo v Brně	Nikolaj Pogodin	<i>Kremelský orloj</i>	10/25/1947	Vladimír Vymětal	J. A. Šálek		Zbyněk Mrkos	
Zemské národní divadlo v Brně	Max Frisch	<i>Čínská zeď</i>	12/13/1947	Karel Kraus	Oldřich Šimáček		Zbyněk Mrkos	Úpr. Novák
Zemské národní divadlo v Brně	František Langer	<i>Obrácení Ferdýše Pištory</i>	1/14/1948		Oldřich Šimáček			
Zemské národní divadlo v Brně	Alexandr V. Suchovo-Kobylin	<i>Svatba Krečinského</i>	3/18/1948	Bohumil Mathesius	J. A. Šálek			

DIVADLO	AUTOR	HRA	PREMIÉRA	PŘEKLAD	SCÉNOGRAF	KOSTÝMY	HUDBA	POZNÁMKA
Zemské národní divadlo v Brně	Jean Giraudoux	<i>Bláznivá z Chaillot</i>	5/31/1948	Benjamin Jedlička	František Malý		Emanuel Punčochář	Úpr. Novák
Zemské národní divadlo v Brně	Ludwik H. Morstin	<i>Xantiŕpa</i>	6/23/1948	M. Solská-Růžičková	Karel Dostal			
Státní divadlo v Brně	Maxim Gorkij	<i>Nepřítelé</i>	9/1/1948	Otto Haas	František Malý			
Státní divadlo v Brně	Peter Karvaš	<i>Pevnost (Bašta)</i>	10/28/1948	Jan Grossman	Igor Valenta			
Svobodné divadlo v Brně	Fr. Špidlík – K. Novák	<i>Za pět minut dvanáct</i>	12/8/1948					Novák spoluautor
Státní hudební a dram. konser.	Alexandr N. Ostrovskij	<i>I chytrák se spálí</i>		Vincenc Červinka				
Svobodné divadlo v Brně	Kolektiv autorů	<i>Za jeden provaz (pásmo)</i>	12/31/1948		Milan Zezula			
Státní divadlo v Brně	Paul Green – Richard Wright	<i>Syn černého lidu</i>	1/8/1949	Hana Budínová	Josef Adamíček			Úpr. Novák
Státní divadlo v Brně	George B. Shaw	<i>Svatá Jana</i>	6/5/1949	Frank Tetauer	František Malý		Vilibald Rubínek	Úpr. Novák
Státní hudební a dram. konser. v Brně	Gabriela Zapolska	<i>Morálka paní Dulské</i>	6/14/1949					Dram. úpr. J. Grossman
Beskydské divadlo Nový Jičín	Alois Jirásek	<i>Lucerna</i>			Pavel Herchl		Stanislav Vrbík	
Beskydské divadlo Nový Jičín	Antonín Zápotocký	<i>Vstanou noví bojovníci</i>						
Beskydské divadlo Nový Jičín	Alexandr Kornejčuk	<i>Makar Dubrava</i>		Viktor Růžička	Pavel Herchl			
Beskydské divadlo Nový Jičín	William Shakespeare	<i>Romeo a Julie</i>	2/8/1950	E. A. Saudek	Pavel Herchl	Jan Kropáček	Rudolf Heider	Úpr. Novák
Beskydské divadlo Nový Jičín	Maxim Gorkij	<i>Měšťáci</i>	4/26/1950	Bohumil Mathesius	Pavel Herchl			
Beskydské divadlo Nový Jičín	William Shakespeare	<i>Veselé paničky windsorské</i>	6/10/1950	E. A. Saudek	Pavel Herchl	Jan Kropáček	Vilibald Rubínek	
Beskydské divadlo Nový Jičín	Nikolaj Pogodin	<i>Aristokrati</i>	9/23/1950	Václav Prokúpek	Pavel Herchl			
Beskydské divadlo Nový Jičín	Anton P. Čechov	<i>Tři sestry</i>	12/20/1950	Ladislav Fikar	Pavel Herchl			
Beskydské divadlo Nový Jičín	Alois Jirásek	<i>Jan Roháč z Dubé</i>	3/10/1951		Pavel Herchl		Rudolf Heider	
Beskydské divadlo Nový Jičín	William Shakespeare	<i>Kupec benátský</i>	6/2/1951	Bohumil Štěpánek	Pavel Herchl	Jan Kropáček	Rudolf Heider	Úpr. a role: Shylock (alt.)
Beskydské divadlo Nový Jičín	Maxim Gorkij	<i>Na dně</i>	6/30/1951	Josef Kadlec	Pavel Herchl			

DIVADLO	AUTOR	HRA	PREMIÉRA	PŘEKLAD	SCÉNOGRAF	KOSTÝMY	HUDBA	POZNÁMKA
Beskydské divadlo Nový Jičín	Pierre de Beaumarchais	<i>Figarova svatba</i>		J. Hořejší / J. Kainar	Pavel Herchl	Jan Kropáček		Úpr. Kainar / Novák
Beskydské divadlo Nový Jičín	Juriji Burjakovskij	<i>Praha zůstane má (Lidé, bděte)</i>	1/5/1952	Josefa Slánská	Pavel Herchl			
Beskydské divadlo Nový Jičín	William Shakespeare	<i>Hamlet</i>	2/16/1952	E. A. Saudek	Pavel Herchl	Jan Kropáček		
Beskydské divadlo Nový Jičín	Alexandr N. Ostrovskij	<i>Les</i>	5/24/1952	Sergej Machonin	Pavel Herchl	Jan Kropáček		
Beskydské divadlo Nový Jičín	A. Fadějev – N. P. Ochlopkov	<i>Mladá garda</i>	10/4/1952	Marta Valentová	Antonín Klimša			
Beskydské divadlo Nový Jičín	William Shakespeare	<i>Král Lear</i>	1/24/1953	Bohumil Štěpánek	Jan Kropáček			
Beskydské divadlo Nový Jičín	N. V. Gogol	<i>Ženitba</i>	5/23/1953	J. A. Šálek				
KOD Pardubice	A. Fadějev – N. P. Ochlopkov	<i>Mladá garda</i>	11/7/1953	Marta Valentová	Jiří Vopršal		Jaroslav Lautner	Úpr. Novák
KOD Pardubice	William Shakespeare	<i>Othello</i>	1/9/1954	E. A. Saudek	Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	František Voves	
KOD Pardubice	Anton P. Čechov	<i>Tři sestry</i>	5/9/1954	Ladislav Fikar	Jiří Vopršal		M. Myška / J. Lautner	
KOD Pardubice	Vítězslav Nezval	<i>Manon Lescaut</i>	8/21/1954		Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	František Voves	
Východočeské divadlo Pardubice	William Shakespeare	<i>Kupec benátský</i>	10/23/1954	Bohumil Štěpánek	Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	Dirigent J. Lautner	
Divadlo S. K. Neumanna	Josef K. Tyl	<i>Chudý kejklář</i>						
Východočeské divadlo Pardubice	Alfréd de Musset	<i>Se srdcem divno hrát</i>	3/19/1955	Jaroslav Zaorálek	Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	František Voves	
Východočeské divadlo Pardubice	Jaroslav Janovský	<i>Mikoláš Aleš</i>	5/28/1955		Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	Jaroslav Lautner	
Východočeské divadlo Pardubice	Edmond Rostand	<i>Cyrano z Bergeracu</i>	9/25/1955	J. Vrchlický / J. Kopecký	Jiří Vopršal		Jaroslav Lautner	
Východočeské divadlo Pardubice	Friedrich Schiller	<i>Don Carlos</i>	11/26/1955	Valter Feldstein	Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	František Voves	
Divadlo O. Stibora Olomouc	George B. Shaw	<i>Pekelník</i>	2/25/1956	Frank Tetauer	Jiří Vopršal		Václav Kolář	
Východočeské divadlo Pardubice	George B. Shaw	<i>Pekelník</i>	4/28/1956	Frank Tetauer	Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	Václav Kolář	
Východočeské divadlo Pardubice	William Shakespeare	<i>Jak se vám líbí</i>	7/14/1956	E. A. Saudek	Jiří Vopršal	Jiří Vopršal	František Voves	
KOD Olomouc	B. Nušic	<i>Dr</i>	9/29/1956	Antonín Balatka	Jiří Vopršal			
KOD Olomouc	Vladislav Vančura	<i>Jezero Ukeveve</i>	12/1/1956		Oldřich Šimáček		Zdeněk Liška	

DIVADLO	AUTOR	HRA	PREMIÉRA	PŘEKLAD	SCÉNOGRAF	KOSTÝMY	HUDBA	POZNÁMKA
KOD Olomouc	Honoré de Balzac – F. Götz	<i>Sestřenice Běta</i>	2/2/1957		Oldřich Šimáček	Bronislava Tomášková	Josef Sedlář	
KOD Olomouc	Romain Rolland	<i>Hra o lásce a smrti</i>	4/21/1957	Petr Kříčka	Oldřich Šimáček	Bronislava Tomášková		
KOD Olomouc	William Shakespeare	<i>Hamlet</i>	6/15/1957	E. A. Saudek	Oldřich Šimáček		Josef Sedlář	
Divadlo Z. Nejedlého Ostrava	William Shakespeare	<i>Othello</i>	9/14/1957	E. A. Saudek	Zdeněk Hybler	Otakar Schindler	František Voves	
KOD Olomouc	Boris Gorbato	<i>Jediná noc</i>	11/3/1957	Procházka- Dudková-Josková	Oldřich Šimáček	Bronislava Tomášková		
KOD Olomouc	William Shakespeare	<i>Kupec benátský</i>	2/22/1958	B. Štěpánek	Oldřich Šimáček		Josef Sedlář	Úpr. Novák
Divadlo O. Stibora Olomouc	Karel Čapek	<i>Bílá nemoc</i>	4/27/1958		Oldřich Šimáček			
Divadlo O. Stibora Olomouc	Alejandro Casona	<i>Jitřní paní</i>	6/21/1958	Vladimír Hvizďala	Oldřich Šimáček		Václav Kolář	
Divadlo O. Stibora Olomouc	George B. Shaw	<i>Svatá Jana</i>	11/21/1958	Frank Tetauer	Oldřich Šimáček			
Divadlo O. Stibora Olomouc	František Hrubín	<i>Srpnová neděle</i>	2/22/1959		Oldřich Šimáček	Bronislava Tomášková	Václav Trojan	
Divadlo Jiřího Myrona Ostrava	A. V. Suchovo- Kobylin	<i>Svatba Krečinského</i>	4/11/1959	Bohumil Mathesius	Vladimír Šrámek			
Divadlo O. Stibora Olomouc	Nazim Hikmet	<i>První den sváteční</i>	6/7/1959	Vladimír Horáček	Miroslav Libra		Václav Kolář	
Divadlo O. Stibora Olomouc	Arthur Miller	<i>Pohled s mostu</i>	10/4/1959	Jaroslav Chuchvalec	J. A. Šálek		Václav Kolář	
Divadlo O. Stibora Olomouc	Bertolt Brecht	<i>Dobrý člověk ze Sečuanu</i>	2/7/1960	R. Vápeník / L. Kundera	J. A. Šálek		Dessau / Sedlář / Moor	
Divadlo O. Stibora Olomouc	Vsevolod V. Višněvskij	<i>Optimistická tragédie</i>	4/17/1960	S. Machonin / F. Vrba	Vladimír Nývlt	Jan Kropáček	Jarmil Burghauer	
Divadlo E. F. Buriana	Vladislav Vančura	<i>Jezero Ukereve</i>	9/24/1960		Vladimír Nývlt	Irena Nýlťová	Z. Liška / J. Ježek	Úpr. Novák
Divadlo E. F. Buriana	Eugenè Ionesco	<i>Nosorožec</i>	9/30/1960	J. a M. Tomáškoví	Vladimír Nývlt	Irena Nýlťová	Evžen Illín	
Divadlo E. F. Buriana	Peter Karvaš	<i>Zmrtvýchstání dědečka Kolomana</i>	11/12/1960	S. Machonin	Adolf Wenig			
Divadlo E. F. Buriana	Vítězslav Nezval	<i>Manon Lescaut</i>	1/31/1961		Adolf Wenig	Irena Nýlťová	Jiří Srnka	
Divadlo E. F. Buriana	Bertolt Brecht – Maxim Gorkij	<i>Matka</i>	5/21/1961	R. Vápeník / L. Kundera	Miloš Tomek	Irena Nýlťová	Hanns Eisler	
Divadlo E. F. Buriana	Friedrich Dürrenmatt	<i>Frank Pátý</i>	9/28/1961	Bohumil Černík	Vladimír Nývlt	Irena Nýlťová	Dirigent J. O. Karel	

Přílohy

DIVADLO	AUTOR	HRA	PREMIÉRA	PŘEKLAD	SCÉNOGRAF	KOSTÝMY	HUDBA	POZNÁMKA
Divadlo E. F. Buriana	Alexandr N. Ostrovskij	<i>I chytrák se spálí</i>	2/21/1962	Jan Kopecký	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Divadlo Jiřího Myrona Ostrava	Alexandr N. Ostrovskij	<i>I chytrák se spálí</i>	6/30/1962	Jan Kopecký	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Severomoravské oblastní divadlo Šumperk	Alexandr N. Ostrovskij	<i>I chytrák se spálí</i>	10/4/1962	Jan Kopecký	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová		
Divadlo E. F. Buriana	Vladimír Majakovskij	<i>Sprcha</i>	2/1/1963	Racek – Novák – Šimáčková	Vladimír Synek	Irena Nývtová	Jarmil Burghauser	
Divadlo E. F. Buriana	Anton P. Čechov	<i>Tři sestry</i>	4/19/1963	Ladislav Fikar	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Divadlo Z. Nejedlého Ostrava	William Shakespeare	<i>Jak se vám líbí</i>	6/30/1963	E. A. Saudek	Oldřich Šimáček	Jindřiška Hirschová	Jarmil Burghauser	
Severomoravské divadlo Šumperk	William Shakespeare	<i>Jak se vám líbí</i>	9/7/1963	E. A. Saudek	Jiří Slováček	Jindřiška Hirschová	Jarmil Burghauser	
Divadlo E. F. Buriana	Tennessee Williams	<i>Vytetovaná růže</i>	11/15/1963	Hana Budínová	Oldřich Šimáček	Irena Nývtová	Jiří Srnka	
Krajské divadlo Mladá Boleslav	William Shakespeare	<i>Benátský kupec</i>	1/19/1964	E. A. Saudek	Oldřich Šimáček	Jan Kropáček	Jarmil Burghauser	
Divadlo E. F. Buriana	Alexandr V. Suchovo-Kobylin	<i>Smrt Tarelkina</i>	4/17/1964	Bohumil Mathesius	Zbyněk Kolář	Jan Kropáček	J. O. Karel	
Jihočeské divadlo České Budějovice	William Shakespeare	<i>Jak se vám líbí</i>	5/31/1964	E. A. Saudek	Oldřich Šimáček	František Veselý	Jarmil Burghauser	
Divadlo E. F. Buriana	Milan Uhde	<i>Král – Vávra</i>	10/23/1964		Bohumil Štěpán	Zdena Kadrnožková	Ladislav Štancel	
Slovenské národní divadlo	Peter Karvaš	<i>Velká paruka</i>	1965					
Severomoravské divadlo Šumperk	William Shakespeare	<i>Mnoho povyku pro nic</i>	2/27/1965	Frank Tetauer	Oldřich Šimáček	Zdena Kadrnožková	J. O. Karel	
Divadlo E. F. Buriana	Arthur Miller	<i>Případ ve Vichy</i>	4/29/1965	Hana Budínová	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Divadlo E. F. Buriana	Max Frisch	<i>Čínská zeď</i>	10/5/1965	Bohumil Černík	Oldřich Šimáček	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Divadlo pracujících Most	Milan Uhde	<i>Král Vávra</i>	10/25/1965		Bohumil Štěpánek	Zdena Kadrnožková	Ladislav Štancel	
Divadlo E. F. Buriana	Eugene O'Neill	<i>Anna Christie</i>	10/27/1965	Milan Lukeš	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Divadlo Příbram	Vítězslav Nezval	<i>Manon Lescaut</i>	1/15/1966		Vladimír Koutecký	Jarmila Křížková	Jiří Srnka	
Divadlo E. F. Buriana	Enid Bagnoldová	<i>Zahrada na křídě</i>	3/12/1966	Jiří Z. Novák	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová		
Divadlo Oldřicha Stibora Olomouc	Murray Schisgal	<i>A co láska?</i>	4/24/1966	L. a R. Pellarovi	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	Zdeněk Liška	

DIVADLO	AUTOR	HRA	PREMIÉRA	PŘEKLAD	SCÉNOGRAF	KOSTÝMY	HUDBA	POZNÁMKA
Divadlo pracujících Most	William Shakespeare	<i>Jak se vám líbí</i>	9/6/1966	E. A. Saudek	Oldřich Šimáček	Jindřiška Hirschová	Jarmil Burghauser	
Divadlo E. F. Buriana	William Shakespeare	<i>Mnoho povyku pro nic</i>	9/9/1966	Břetislav Hodek	Oldřich Šimáček	Zdena Kadrnožková	J. O. Karel	Úpr. Novák
Divadlo E. F. Buriana	Friedrich Dürrenmatt	<i>Meteor</i>	2/17/1967	Bohumil Černík	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Divadlo E. F. Buriana	Zdeněk Mahler	<i>Normálka</i>	4/14/1967		Vladimír Nývlt	Irena Nývtová	J. O. Karel	
Divadlo E. F. Buriana	Anton P. Čechov	<i>Ach, ten Platonov</i>	11/16/1967	Jaromír Vavroš	Vladimír Nývlt	Irena Nývtová		

5 Bibliografie článků k režii Karla Nováka

Pro blaho národa (25. 9. 1945)

- jer. Další režisérský pokus v D 46. *Svobodné Československo*, 27. 9. 1945.
 LINHART, J. Protiměšťácká komedie v D 46. *Právo lidu*, 27. 9. 1945.
 [nedohledáno]. Všichni pro blaho národa. *Svobodné noviny*, 27. 9. 1945.
 ji. Pro blaho národa. *Svobodné slovo*, 28. 9. 1945.
 ok. Nová premiéra v D 46. *Mladá fronta*, 28. 9. 1945.
 jmg [GROSSMAN, Jan]. Národ plechových hub. *My*, 6. 10. 1945.
 PAUPER. Cankarova komedie. *Obzory*, 6. 10. 1945.
 SRBOVÁ, Olga. Ivan Cankar v D 46. Vítězství mladého režiséra. *Práce*, 27. 9. 1945.

Vassa Železnovová (29. 11. 1945)

- Mac [MACÁK, Bohumír]. Vassa Železnovová. *Svobodné noviny*, 1. 12. 1945.

Hrátky s čertem (31. 8. 1946)

- js [SCHÄFER, Jaroslav]. Brněnské hrátky s čertem. *Mladá fronta dnes*, 1. 9. 1946.
 jbs [SVRČEK, J. B.]. Mahenova činohra zahájila. *Rovnost*, 3. 9. 1946.
 K [KANTOR, Vladimír]. Brněnská činohra zahájila. *Slovo národa*, 3. 9. 1946.
 mac [MACÁK, Bohumír]. Hra lidového humoru. *Svobodné noviny*, 3. 9. 1946.
 jšt [STAVINOHA, Jan]. Jan Drda: Hrátky s čertem. *Čin*, 3. 9. 1946.
 van [KŘÍŽ, Ivan]. Mahenova činohra zahájila. *Práce*, 6. 9. 1946.
 mac [MACÁK, Bohumír]. Mahenova činohra zahajuje. *Svobodné noviny*, [nedohledáno].
 KT [TAUŠ, Karel]. Zkarikovaná pohádka pro velké. *Národní obroda*, [nedohledáno].

Revizor (27. 9. 1946)

- jbs [SVRČEK, J. B.]. Nový revisor. *Rovnost* (Plzeň), 1. 10. 1946.
 K. T [TAUŠ, Karel]. Gogolův Revisor po 100 letech. *Národní obroda*, 1. 10. 1946.
 -jst- [STAVINOHA, Jan]. N. Gogol – Revisor. *Čin* (Brno), 1. 10. 1946.
 K. [KANTOR, Vladimír]. Revisor na brněnské scéně. *Slovo národa*, 1. 10. 1946.
 mac [MACÁK, Bohumír]. Klasická groteska. *Svobodné noviny*, 1. 10. 1946.
 jn [NEZVAL, J.]. Brněnský Revisor. *Mladá fronta dnes*, 2. 10. 1946.
 van [KŘÍŽ, Ivan]. Revisor po devíti letech. *Práce* (mor. vydání), 2. 10. 1946.
 jn [NEZVAL, J.]. Pojďme s námi na Revisora. *Mladá fronta* (Praha), 20. 12. 1946.

Člověk, zvíře a ctnost (16. 10. 1946)

K [KANTOR, Vladimír]. Pirandello v brněnské Redutě. *Slovo národa*, 18. 10. 1946.

jbs [SVRČEK, J. B.]. Pokrytecká ctnost na jevišti. *Rovnost*, 18. 10. 1946.

jm [MACHOŇ, J.]. Pirandello jednoduše. *Svobodné noviny*, 18. 10. 1946.

jn [NEZVAL, J.]. Nectná komedie o ctnosti v Redutě. *Mladá fronta*, 19. 10. 1946.

js [SCHÄFER, Jaroslav]. Luigi Pirandello: Člověk, zvíře a ctnost. [nedohledáno].

Lazarův smích (23. 11. 1946)

-an [FEREBAUER, Radovan]. Americké drama víry v život. *Čin*, 26. 11. 1946.

jbs [SVRČEK, J. B.]. Velká hra Eugena O'Neill. *Rovnost*, 26. 11. 1946.

mac [MACÁK, Bohumír]. O'Neillovo básnické podobenství. *Svobodné noviny*, 26. 11. 1946.

jn [NEZVAL, J.]. Lazarův smích v brněnském ND. *Mladá fronta*, 26. 11. 1946.

K. [KANTOR, Vladimír]. Monumentální teatrum na brněnské scéně. *Slovo národa*, 27. 11. 1946.

van [KŘÍŽ, Ivan]. Středoevropská premiéra O'Neillova dramatu. *Práce* (moravské vyd.), 28. 11. 1946.

jst [STAVINOHA, Jan]. Moravské kultuře do nového roku. *Čin*, 1. 1. 1947, s. 8.

K. [KANTOR, Vladimír]. Lazarův smích se Zdeňkem Kampfem. *Slovo národa*, 5. 2. 1947.

rp [PETERA, Rostislav]. Proč jen smích? *Národní obroda*, 1947, s. 3.

Hollywood (7. 12. 1946)

jst [STAVINOHA, Jan]. Filmová veselohra v brněnské Redutě. *Čin*, 3. 12. 1946.

K. [KANTOR, Vladimír]. Filmová veselohra v brněnské Redutě. *Slovo národa*, 7. 12. 1946.

mac [MACÁK, Bohumír]. Komedie o filmovém zákulisí. *Svobodné noviny*, 9. 12. 1946.

jbs [SVRČEK, J. B.]. Komedie z filmového světa. *Rovnost*, 10. 12. 1946.

rp [PETERA, Rostislav]. Hollywoodská komedie. *Národní obroda*, 10. 12. 1946.

[nedohledáno]. Není veselohra jako veselohra. [nedohledáno], 11. 12. 1946.

K. [KANTOR, Vladimír]. Hollywood v brněnské Redutě. *Slovo národa*, [nedohledáno].

R.U.R. (22. 2. 1947)

NEZVAL, J. Na prahu roku díváme se zpět. *Čin*, 1. 1. 1947.

[nedohledáno]. Ideová linie brněnského Národního divadla je jasná. *Čin*, 3. 2. 1947, s. 3.

-an [FEREBAUER, Radovan]. Čapkovo R.U.R. jako záležitost režijní. *Čin*, 25. 2. 1947.

Ro. Čapek stále časový. *Národní obroda*, 25. 2. 1947.

mac [MACÁK, Bohumír]. Podívaná na R.U.R. *Svobodné noviny*, 25. 2. 1947.

jbs [SVRČEK, J. B.]. Obnovené utopistické drama K. Čapka. *Rovnost*, 25. 2. 1947.

van [KŘÍŽ, Ivan]. R.U.R. v Mahenově činohře. *Práce* (moravské vyd.), 28. 2. 1947.

-mbk [BARVÍK, Miroslav]. Brněnský kulturní přehled. *Rudé právo*, 7. 3. 1947.

Hra o lásce a smrti (16. 3. 1947)

rp [PETERA, Rostislav]. Slavnostní večer v Mahenově divadle. *Národní obroda* (Brno), 18. 3. 1947, s. 3.

mac [MACÁK, Bohumír]. Hra zlidštěných hrdinů. *Svobodné noviny*, 18. 3. 1947.

mbk. Brněnský kulturní přehled. *Rudé právo* (Praha), 25. 3. 1947.

S. Brněnské premiéry – okolo Svobodného divadla. *Národní osvobození*, 11. 4. 1947.

Jakobowski a plukovník (12. 4. 1947)

K. [KANTOR, Vladimír]. Werflova sensace v Mahenově činohře. *Slovo národa* (Brno), 14. 4. 1947.

-an [FEREBAUER, Radovan]. Komédie o tragédii. *Čin* (Brno), 15. 4. 1947.

[nedohledáno]. Jakobowski a plukovník v Brně. *Mladá fronta* (Praha), 18. 4. 1947.

Kvočna (3. 5. 1947)

rp [PETERA, Rostislav]. Hra o krizi rodinného života. *Národní obroda*, 6. 5. 1947.

K. [KANTOR, Vladimír]. Konrádova Kvočna v Mahenově činohře. *Slovo národa*, 6. 5. 1947.

jbs [SVRČEK, J. B.]. Kvočna po patnácti letech. *Rovnost*, 6. 5. 1947, s. 4.

mac [MACÁK, Bohumír]. Obnovený úspěch Konrádovy Kvočny. *Svobodné noviny* (moravské vyd.), 6. 5. 1947.

van [KŘÍŽ, Ivan]. Kvočna v Mahenově činohře. *Práce* (moravské vyd.), 7. 5. 1947.

mbk. Brněnský kulturní přehled. *Rudé právo*, 18. 5. 1947.

Antigona (24. 5. 1947)

jm [MACHOŇ, J.]. Zkouška vospělosti. *Svobodné noviny*, 26. 5. 1947.

-an [FEREBAUER, Radovan]. Klasická řecká tragédie v Brně. *Čin*, 26. 5. 1947.

rp [PETERA, Rostislav]. Oprášená antika. *Národní obroda*, 29. 5. 1947.

Rok. Antigona v brněnské činohře. *Mladá fronta*, 31. 5. 1947.

Veselé paničky windsorské (25. 6. 1947)

jbs [SVRČEK, J. B.]. Shakespearem zakončená sezona. *Rovnost* (Brno), 27. 6. 1947.

[nedohledáno]. Rozpustilý Shakespeare v Mahenově činohře. *Slovo národa*, 28. 6. 1947.

rp [PETERA, Rostislav]. Třikrát potrestaný Falstaff. *Národní obroda*, 2. 7. 1947.

mac [MACÁK, Bohumír]. Shakespearovská bujnost. *Svobodné noviny*, [nedohledáno].

KRATOCHVÍL, A. Zakončení divadelní sezóny v Brně. *Lidová demokracie*, 12. 7. 1947.

KŘÍŽ, Ivan. Brněnská činoherní sezóna 1946–1947. *Práce*, 30. 7. 1947, s. 4.

Vražedná lež (26. 6. 1946)

No. Konzervatorní představení. *Slovo národa*, 29. 6. 1947.

mac [MACÁK, Bohumír]. Konservatoristé na scéně. *Svobodné noviny*, 27. 6. 1947.

Strakonický dudák (3. 9. 1947)

mac [MACÁK, Bohumír]. Setkání s Tylem. *Svobodné noviny*, 6. 9. 1947.

-an [FEREBAUER, Radovan]. Strakonický dudák v Mahenově divadle v Brně. *Čin*, [nedohledáno].

K. [KANTOR, Vladimír]. Století Strakonického dudáka. *Slovo národa*, [nedohledáno].

ik [KŘÍŽ, Ivan]. Mahenova činohra zahájila novou sezonu. *Rovnost*, [nedohledáno].

Rok. Tyl na moderním jevišti. *Mladá fronta*, [nedohledáno].

Život je sen? (25. 9. 1947)

mac [MACÁK, Bohumír]. Calderon jako divadlo politické. *Svobodné noviny*, 27. 9. 1947.

jbs [SVRČEK, J. B.]. Calderon na brněnské scéně. *Rovnost*, 27. 9. 1947.

-an [FEREBAUER, Radovan]. Věčně živý Calderon. *Čin*, 27. 9. 1947.

rp [PETERA, Rostislav]. Calderon stále živý. *Národní obroda*, 27. 9. 1947.

Jn. Socialistický Calderón v Brně. *Mladá fronta dnes*, [nedohledáno].

Kremelský orloj (25. 10. 1947)

van [KŘÍŽ, Ivan]. „Kremelský orloj“ v Brně. *Práce*, 31. 10. 1947.

SVRČEK, J. B. Premiéra Kremelského orloje v Brně. *Rovnost*, [nedohledáno].

FRIDRICHOVÁ, V. O Kremelském orloji. *Rovnost*, [nedohledáno].

MACÁK, Bohumír. Kremelský orloj – vítězství hercovo. *Svobodné noviny*, [nedohledáno].

-an [FEREBAUER, Radovan]. Kremelský orloj. *Čin*, [nedohledáno].

K. [KANTOR, Vladimír]. Kremelský orloj poprvé v Brně. *Slovo národa*, [nedohledáno].

Čínská zeď (13. 12. 1947)

-an [FEREBAUER, Radovan]. Hra švýcarského dramatika na brněnské scéně. *Čin*, 16. 12. 1947.

g [GAJDOŠOVÁ, Drahomíra]. Pesimistická maškaráda. *Národní obroda*, 16. 12. 1947.

K. [KANTOR, Vladimír]. Čínská zeď a Paní hostinská. *Slovo národa*, 16. 12. 1947.

mac [MACÁK, Bohumír]. Pesimistický pohled na světovou maškarádu. *Svobodné noviny*, 16. 12. 1947.

jbs [SVRČEK, J. B.]. Hra o čínské zdi. *Rovnost*, [nedohledáno].

Obrácení Ferdýše Pištory (14. 1. 1948)

- A. K-1. František Langer: Obrácení Ferdýše Pištory. *Národní obroda*, 16. 1. 1948.
 -an [FEREBAUER, Radovan]. Langrova veselohra o malých lidech. *Čin*, 16. 1. 1948.
 mac [MACÁK, Bohumír]. Langrova komedie o periferii. *Svobodné noviny*, 16. 1. 1948.
 K. [KANTOR, Vladimír]. Ferdýš Pištora v Redutě. *Slovo národa*, 16. 1. 1948.

Svatba Krečinského (18. 3. 1948)

- jbs [SVRČEK, J. B.]. Znamení ruská komedie. *Rovnost*, 20. 3. 1948.
 -an [FEREBAUER, Radovan]. Klasická ruská veselohra. *Čin*, 20. 3. 1948.
 -ik [KŘÍŽ, Ivan]. Svatba Krečinského v Mahenově činohře. *Práce*, 20. 3. 1948.
 ři. Svatba Krečinského v Mahenově činohře. *Národní politika*, 20. 3. 1948.
 mac [MACÁK, Bohumír]. Obraz minulosti. *Lidové noviny*, 20. 3. 1948.

Bláznivá z Chaillot (31. 5. 1948)

- NOVÁK, Karel. K významné premiéře Mahenovy činohry. *Lidové noviny*, 29. 5. 1948.
 -an [FEREBAUER, Radovan]. Premiéra francouzského dramatika. *Čin*, 2. 6. 1948.
 jbs [SVRČEK, J. B.]. Fantastická hra o zániku starého světa. *Rovnost*, 2. 6. 1948.
 MACÁK, Bohumír. Pesimistický protikapitalistický pamflet. *Lidové noviny*, 2. 6. 1948.
 Ja. Bláznivá z Chaillot. *Lidová obroda*, 2. 6. 1948.
 Rok. Omyl brněnské činohry. *Nová politika*, 2. 6. 1948.
 A. H. Hra o zkaženosti, zlu a vině. *Práce*, 2. 6. 1948.
 Jn. „Bláznivá“ v Brně. *Mladá fronta dnes*, 5. 6. 1948.

Xantipa (23. 6. 1948)

- Rok. Zlidštělá Xantipa. *Nová politika*, [nedohledáno].
 jbs [SVRČEK, J. B.]. Rehabilitovaná Xantipa na brněnské scéně. *Rovnost*, 25. 6. 1948.
 -an [FEREBAUER, Radovan]. Nedomyšlená antikisující komedie. *Čin*, 25. 6. 1948.
 ik [KŘÍŽ, Ivan]. Veseloherní antika. *Práce* ?, 6. 1948.

Nepřátelé (1. 9. 1948)

- Jhe. Zahájení sezóny v brněnské činohře. *Národní obroda*, [nedohledáno].
 V. Mahenova činohra zahájila. [nedohledáno].
 Od. Brněnská činohra zahajuje. [nedohledáno].
 Ta. Gorkého Nepřátelé na brněnském jevišti. [nedohledáno].
 S. Mahenova činohra zahájila. [nedohledáno].
 Jk. Neslavné zahájení sezóny. *Rovnost*, 3. 9. 1948.
 MACÁK, Bohumír. Programní představení? *Lidové noviny*, [nedohledáno].
 KŘÍŽ, Ivan. O chybném nadpise a jiných zajímavostech. [nedohledáno].

Rok. Brněnská činohra zahajuje. *Nová politika*, 3. 9. 1948.

MACÁK, Bohumír. Do první sezóny státní činohry v Brně. *Lidové noviny*, [nedohledáno].

Pevnost (28. 10. 1948)

Rok. Tři variace na jedno téma. *Nová politika*, [nedohledáno].

mac [MACÁK, Bohumír]. Česká a slovenská historická hra. *Lidové noviny*, [nedohledáno].

Jhe. Slavnostní premiéra v Mahenově činohře. *Národní obroda*, [nedohledáno].

ik [KŘÍŽ, Ivan]. Hra o nesmrtelných vzbouřencích. *Práce*, [nedohledáno].

I chytrák se spálí

kř. Konservatorní Ostrovskej. [nedohledáno]

-sl-. Konservatoristé hráli Ostrovského. [nedohledáno]

Mac [MACÁK, Bohumír]. Aktuální ruský autor. *Lidové noviny*, [nedohledáno].

Syn černého lidu (8. 1. 1949)

mac [MACÁK, Bohumír]. Černošská tragédie. *Lidové noviny*, [nedohledáno].

Ak. Syn černého lidu na scéně Státního divadla v Brně. [nedohledáno].

Rok. Syn černého lidu. *Nová politika*, [nedohledáno].

-jsb-. Nová hra o americkém rasismu. [nedohledáno].

KŘÍŽ, Ivan. Syn černého lidu. *Práce*, [nedohledáno].

Svatá Jana (5. 6. 1949)

Sk. Rozhovor o divadle. [nedohledáno].

SVRČEK, J. B. Shawova Svata Jana. *Práce* 4.–8. června 1949, s. 4.

MACÁK, Bohumír. Shawova Svata Jana mluví k dnešku. *Lidové noviny*, [nedohledáno].

KRATOCHVÍL, M. Shaw a jeho Jana. [nedohledáno].

Morálka paní Dulské (14. 6. 1949)

mt. Konservatoř po druhé. [nedohledáno].

-ek-. Druhé absolventské představení brněnské konservatoře. [nedohledáno].

Lucerna

ky. Lucerna v Beskydském divadle. *Lidové noviny*, 31. 8. 1949.

Vstanou noví bojovníci

VOSÁHLO, L. Vstanou noví bojovníci v Beskydském divadle. *Nová svoboda*, 20. 9. 1949, s. 3

[nedohledáno]. Vstanou noví bojovníci v Novém Jičíně. *Práce*, 21. 9. 1949, s. 5

hk. Vstanou noví bojovníci v Beskydském divadle. *Lidové noviny*, [nedohledáno].

Romeo a Julie (8. 2. 1950)

zb. Romeo a Julie v provedení Beskydského divadla. *Práce*, 23. 2. 1950, s. 7.

hk. Romeo a Julie v Beskydském divadle. *Lidové noviny*, 25. 2. 1950.

jš. Romeo a Julie na scéně Beskydského divadla. *Lidové noviny*, 15. 5. 1950.

Měšťáci (26. 4. 1950)

-jř-. Gorkého Měšťáci v Beskydském divadle. *Nová svoboda*, 31. 5. 1950, s. 5.

Veselé paničky windsorské (10. 6. 1950)

zb. „Veselé paničky Windsorské“ v Beskydském divadle. *Práce*, 26. 8. 1950, s. 5.

Aristokrati (23. 9. 1950)

iš. Pogodin na scéně Beskydského divadla. *Lidové noviny*, 13. 10. 1950.

Jan Roháč z Dubé (10. 3. 1951)

MASAŘÍK, J. M. Premiéra Jiráskova „Jana Roháče z Dubé“ v BD. *Nová svoboda*, 22. 3. 1951.

Figarova svatba

NOVÁK, Karel. Žatevní představení „Figarovy svatby“ v Beskydském divadle. *Beskyďák*, 15. 1. 1952.

Praha zůstane má (Lidé, bděte!) (5. 1. 1952)

NOVÁK, Karel. Žatevní představení „Praha zůstane má“ v Bd. *Beskyďák*, 15. 2. 1952.

Hamlet (16. 2. 1952)

NOVÁK, Karel. Žatevní představení „Hamleta“. *Beskyďák*, 15. 3. 1952.

BALÁŠ, M. Hamlet v Beskydském divadle. *Beskyďák*, 15. 5. 1952.

DINTER, Z. Dobrá práce Beskydského divadla. *Nová svoboda*, 25. 5. 1952, s. 6.

VRBA, František. Světová klasika na současném jevišti. *Divadlo*, 1952, č. 8, s. 525.

Mladá garda (4. 10. 1952)

POPP, Oto. O hrdinech bojů za prapor Října. Naše divadla na počest 35. výročí Velké říjnové revoluce. *Divadlo*, 1953, roč. 4, č. 1, s. 24–43.

Mladá garda (7. 11. 1953)

DVOŘÁK, K. Představení „Mladé gardy“ na scéně pardubického KOD. *Východočeská zář*, 13. 11. 1953.

Othello (9. 1. 1954)

BLANDA, Otakar. Klasická tragédie o zklamané důvěře. *Východočeská zář*, 22. 1. 1954.

ŠULC, Ivo. Poznámky o hudbě k Othello. *Východočeská zář*, 29. 1. 1954.

Tři sestry (9. 5. 1954)

[nedohledáno]. Úspěch Čechovových Tří sester na pardubické scéně. *Práce*, 20. 5. 1954.

BLANDA, Otakar. K uvedení Tří sester v pardubickém KOD. *Východočeská zář*, 28. 5. 1954.

Manon Lescaut (21. 8. 1954)

BLANDA, Otakar. Slavnostní znovuotevření divadla v Pardubicích. *Východočeská zář*, 1. 10. 1954.

ŠULC, Ivo. Scénická hudba k Manon Lescaut. *Východočeská zář*, 1. 10. 1954.

SMETANA, Miloš. Svůdná a zrádná Manon. *Divadlo*, 1955, s. 95–99.

Kupec benátský (23. 10. 1954)

BLANDA, Otakar. K premiéře Kupce benátského. *Východočeská zář*, 5. 11. 1953.

KOCOUREK, R. Benátský kupec proti Kupci benátskému. *Divadlo*, 1954, roč. 5, s. 1118–1122.

Mikoláš Aleš (28. 5. 1955)

GÖTZ, František. Hra o umělci věrném sobě a českému lidu. *Literární noviny*, 1955, č. 25, s. 4.

Cyrano z Bergeraku (25. 9. 1955)

[nedohledáno]. Rostand na scéně Východočeského divadla. *Východočeská zář*, 13. 1. 1956.

Pekelník (25. 2. 1956)

[nesign.]. Pekelník na olomoucké scéně. *Stráž lidu*, 28. 2. 1956.

čk. Shawův „Pekelník“ na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 2. 3. 1956.

sj. Olomoucká inscenace Shawova Pekelníka. *Lidová demokracie*, 7. 3. 1956.

jpů. Pro svobodu Ameriky! *Stráž lidu Olomouc*, 9. 3. 1956.

[nedohledáno]. Dvě premiéry v Olomouci. *Práce (Brno)*, 21. 3. 1956.

REČKA, Alois. Pekelník v olomouckém divadle. *Mladá fronta ostravská*, 30. 3. 1956.

Pekelník (28. 4. 1956)

jp. George Bernard Shaw: Pekelník. *Východočeská zář*, 18. 5. 1956.

Jak se vám líbí (14. 7. 1956)

z-b-o. Úspěšná veselohra na závěr sezóny. *Východočeská zář*, 6. 7. 1956.

zb. Shakespearova lesní komedie. *Východočeská zář*, 7. 9. 1956.

Dr (29. 9. 1956)

Gm [GRYM, Pavel]. Vítězný návrat jugoslávské dramatiky. *Lidová demokracie* (Praha), 3. 10. 1956.

Gm [GRYM, Pavel]. Vítězný návrat jugoslávské dramatiky. *Lidová demokracie* (Brno), 4. 10. 1956.

čk. Satira jugoslávského klasika v Olomouci. *Svobodné slovo*, 4. 10. 1956.

-jpu- [PETRŮ, J.]. Úspěch jihoslovenské komedie. *Stráž lidu* (Olomouc), 19. 10. 1956.

SCHÄFER, Jaroslav. Nušičova komedie „Dr“ v Olomouci. *Práce*, [nedohledáno], s. 7.

Jezero Ukereve (1. 12. 1956)

-kb-. Vančurova exotická hra na scéně KOD. *Stráž lidu* (Olomouc), 30. 11. 1956.

PETRŮ, J. Vančurovo Jezero Ukereve. *Stráž lidu* (Olomouc), 4. 12. 1956.

Jtg [TRÄGER, Josef]. Protiválečné drama Vladislava Vančury. *Svobodné slovo*, 4. 12. 1956.

SCHÄFER, Jaroslav. Vančurova hra „Jezero Ukereve“ v Olomouci. *Práce*, 18. 12. 1956.

ČERVENKA, M. Jezero Ukereve. *Literární noviny*, 22. 12. 1956.

CÍSAŘ, Jan. Přerušené mlčení. *Divadlo*, 1957, roč. 8, s. 139–145.

Sestřenice Běta (2. 2. 1957)

čk. Dramatizace slavného Balzakova románu. *Svobodné slovo*, 6. 2. 1957.

SCHÄFER, Jaroslav. Drama propastné nenávisti. *Práce*, 9. 2. 1957.

-jpu- [PETRŮ, J.]. Úspěch Olomouckých. *Stráž lidu*, 15. 2. 1957.

POBER, J. „Sestřenice Běta“ v Olomouci. *Rudé právo*, 16. 2. 1957.

MACHONIN, Sergej. V krajském oblastním divadle v Olomouci. *Literární noviny*, 8. 6. 1957, s. 5.

Gm [GRYM, Pavel]. Kladenská a olomoucká činohra v Praze. *Lidová demokracie* (Praha), 26. 6. 1957.

ZVONÍČEK, S. Olomoučtí se představili. *Večerní Praha*, 26. 6. 1957.

jtg. Zájezd Olomouckých do Prahy. *Svobodné slovo*, 26. 6. 1957.

dš [ŠAFARÍKOVÁ, D.]. Další Balzac na scéně. *Práce*, 27. 6. 1957.

led. Večer se Sestřenicí Bětou. *Večerní Praha*, 23. 9. 1957.

sem. DNES: Sestřenice Běta. *Večerní Praha*, 25. 11. 1957.
 rd. Úspěch olomoucké činohry v Praze. *Lidová demokracie*, 26. 11. 1957.
 sd. „Sestřenice Běta“ v žatevni přehlídce. *Lidová demokracie*, 27. 11. 1957.
 zd [ROUBÍČEK, Z]. Nad prvými dny divadelní přehlídky. *Mladá fronta* Praha, 27. 11. 1957.
 CHROMA, B. Prehľadka vyspelosti cs. divadla. *Pravda* (Bratislava), 1. 12. 1957.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1957. *Divadelní revue*, 2008, č. 3, s. 19.

Hra o lásce a smrti (21. 4. 1957)

Gm [GRYM, Pavel]. Divadlo velkých myšlenek. *Lidová demokracie*, 20. 4. 1957.
 jc. Hra o lásce a smrti. *Svobodné slovo*, 25. 4. 1957.
 jpu- [PETRŮ, J.]. Sopka pod sněhem. *Stráž lidu* (Olomouc), 11. 5. 1957.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1957. *Divadelní revue*, 2008, č. 3, s. 20.

Hamlet (15. 6. 1957)

sj [JAROŠ, S.]. Hamlet v Olomouci. *Lidová demokracie* (Praha), 19. 6. 1957.
 čk. Hamlet na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 19. 6. 1957.
 [nedohledáno]. Shakespearův Hamlet v Olomouci. *Lidová demokracie*, 21. 6. 1957.
 Sj [JAROŠ, S.]. Shakespearův Hamlet v Olomouci. *Lidová demokracie* (Brno), 21. 6. 1957.
 jpu- [PETRŮ, J.]. Hamlet. *Stráž lidu Olomouc*, 28. 6. 1957.
 NAVRÁTIL, J. Na závěr sezóny Hamlet, králevic dánský. *Mladá fronta*, 28. 6. 1957.
 -kb-. Premiéra Hamleta v KOD. [nedohledáno].
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1957. *Divadelní revue*, 2008, č. 3, s. 20.

Othello (Ostrava, 14. 9. 1957)

Škp. Významný úspěch ostravské činohry. *Mladá fronta Ostravska*, 15. 9. 1957.
 sj [JAROŠ, S.]. Novákovo pojetí Othella. *Lidová demokracie*, 17. 9. 1957.
 STOJAR, J. V Ostravě zahájili Othellem. *Svobodné slovo*, 18. 9. 1957.
 RUSÍNSKÝ, M. Nástup. K ostravskému uvedení Othella. *Nová svoboda*, 19. 9. 1957.
 ŠKAPA, V. Tragedie důvěřivosti a veliké, strastné lásky. *Mladá fronta Ostravska*, 29. 9. 1957.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1957. *Divadelní revue*, 2008, č. 3, s. 19.

Jediná noc (3. 11. 1957)

sj [JAROŠ, S.]. Gorbato娃ova „Jediná noc“. *Lidová demokracie*, 7. 11. 1957.
 čk. Oslava hrdinství sovětských lidí. *Svobodné slovo*, 7. 11. 1957.
 -ák. Premiéry v Olomouci, Brně a Pardubicích. *Obrana lidu*, 10. 11. 1957.
 GABRIEL, Vladimír. Hrdinství bez frází. *Kultura*, 21. 11. 1957.

BLÁHA, Z. Tvůrčí čin v Olomouci. *Divadelní noviny*, 27. 11. 1957.
 zd. „Jediná noc“, pravdivé a silné drama. *Mladá fronta*, 6. 12. 1957.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1957. *Divadelní revue*, 2008, č. 3, s. 20.

Kupec benátský (22. 2. 1958)

sj [JAROŠ, S.]. Novákův „Kupec olomoucký“. *Lidová demokracie*, 25. 2. 1958.
 jpů [PETRŮ, J.]. Život nebo dokument? *Stráž lidu* (Olomouc), 1. 3. 1958.
 SCHÄFER, Jaroslav. Závažná inscenace v Olomouci. *Práce*, 6. 3. 1958.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1958. *Divadelní revue*, 2009, č. 2, s. 58.

Bílá nemoc (27. 4. 1958)

r. Čapkova „Bílá nemoc“ v Olomouci. [nedohledáno], 29. 4. 1958.
 čk. Znovu Čapkova Bílá nemoc. *Svobodné slovo*, 30. 4. 1958.
 -js-. Čapkova „Bílá nemoc“ v Olomouci. *Práce*, 5. 5. 1958.
 jpů [PETRŮ, J.]. Burcuující výzva. *Stráž lidu* (Olomouc), 8. 5. 1958.
 ČERNÝ, Jindřich. Hledá se styl. *Divadelní noviny*, 9. 7. 1958.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1958. *Divadelní revue*, 2009, č. 2, s. 58.

Jitřní paní (21. 6. 1958)

sj [JAROŠ, S.]. Staronová hra Alejandra Casovy. *Lidová demokracie*, 18. 6. 1958.
 jpů. Večer vzácné poezie. *Stráž lidu* (Olomouc), 21. 6. 1958.
 -js-. Československá premiéra v Olomouci. *Práce*, 5. 7. 1958.
 ČEJCHAN, V. Casanova „Jitřní paní“. *Právo*, 17. 7. 1958.
 STRÁNSKÁ, Alena. Jitřní paní zvítězila. *Divadelní noviny*, 17. 9. 1958.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1958. *Divadelní revue*, 2009, č. 2, s. 58.

Svatá Jana (21. 11. 1958)

-js-. Shawova „Svatá Jana“ v Olomouci. *Práce*, 25. 12. 1958.
 čk. Shawova Jana na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 28. 12. 1958.
 sj [Svatopluk Jaroš]. Shawova „Svatá Jana“ v Olomouci. *Lidová demokracie*, 30. 12. 1958.
 av. Shaw aktuální. *Stráž lidu* (Olomouc), 10. 1. 1959.
 ČERNÝ, Jindřich. Osudy českého divadla v roce 1958. *Divadelní revue*, 2009, č. 2, s. 58.

Srpnová neděle (22. 2. 1959)

jd. „Srpnová neděle“ v Olomouci. *Lidová demokracie*, 26. 2. 1959.
 Sš. Hrubínova prověrka morálky současnosti. *Stráž lidu* (Olomouc), 7. 3. 1959.
 SMETANA, Miloš. Olomouc. Stručně o nových představeních. *Divadelní noviny*, 15. 4. 1959.
 -js-. Hrubínova „Srpnová neděle“ v Olomouci. *Práce*, [nedohledáno].

Svatba Krečinského (11. 4. 1959)

- frý. Svatba Krečinského v Ostravě. *Lidová demokracie*, 23. 4. 1959.
 RUSÍNSKÝ, M. Pastelová kresba minulosti. *Nová svoboda*, 26. 4. 1959.
 jnl. Svatba Krečinského. *Mladá fronta Ostravska*, 6. 5. 1959.

První den sváteční (7. 6. 1959)

- čk. Hikmet na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 10. 6. 1959.
 jd. První den sváteční. *Lidová demokracie*, 11. 6. 1959.
 -ja-. První den sváteční. *Stráž lidu* (Olomouc), 20. 6. 1959.

Pohled s mostu (4. 10. 1959)

- BEK, J. Otřesné drama z amerického života. *Svobodné slovo*, Brno 7. 10. 1959.
 sj. Veliká hra – výtečná inscenace. *Lidová demokracie*, 10. 10. 1959.
 NEPEŘIL, V. Veliký zážitek. *Práce* (Ostrava), 19. 5. 1960.
 rch. Pohled s mostu. *Stráž lidu* (Olomouc), 10. 10. 1959.
 SMETANA, Miloš. Ve všední den. *Divadelní noviny*, 23. 12. 1959.
 GROSSMAN, Jan. Olomoucké zápisky. *Divadlo*, 1960, roč. 11, č. 6, s. 287–298.

Dobry člověk ze Sečuanu (7. 2. 1960)

- čk. Brecht na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 10. 2. 1960.
 sj. O dobrém člověku ze Sečuanu. *Lidová demokracie*, 12. 2. 1960.
 rch. Brecht podruhé v Olomouci. *Stráž lidu* (Olomouc), 20. 2. 1960.
 ČERNÝ, Jindřich. Dobry člověk v dravčím světě. *Divadelní noviny*, 30. 3. 1960.
 GROSSMAN, Jan. Olomoucké zápisky. *Divadlo*, 1960, roč. 11, č. 6, s. 287–298.

Optimistická tragédie (17. 4. 1960)

- [nedohledáno]. Premiéra Optimistické tragédie v Olomouci. *Mladá fronta Ostravska*, 21. 4. 1960.
 jd. „Optimistická tragédie“. *Lidová demokracie*, 21. 4. 1960.
 ZAJÍČEK, P. Optimistická tragédie v Olomouci. *Zemědělské noviny*, 22. 4. 1960.
 KRBÍLEK, R. Dramatická epopej revoluce. *Nová Svoboda* (Ostrava), 24. 4. 1960.
 -ja-. Optimistická tragédie. *Stráž lidu* (Olomouc), 26. 4. 1960.
 črn. Pozoruhodná „Optimistická tragédie“. *Lidová demokracie*, 30. 4. 1960.
 GROSSMAN, Jan. Olomoucké zápisky. *Divadlo*, 1960, roč. 11, č. 6, s. 287–298.

Jezero Ukereve (24. 9. 1960)

- kn [NEŠVERA, K.]. Nové Divadlo E. F. Buriana zahajuje. *Svobodné slovo*, 24. 9. 1960.
 ŠTĚPÁNEK, B. AFRIKA snů a skutečnosti. *Večerní Praha*, 26. 9. 1960.

- vbk [BĚHOUNEK, V.]. Český protest proti kolonialismu. *Práce*, 27. 9. 1960.
- KRYŠTOFEK, O. Vladislav Vančura živý a aktuální. Divadlo E. F. Buriana šťastně vykročilo: Dobrý start! *Obrana lidu*, 28. 9. 1960.
- vbc [BRABEC, V.]. Bubny svobody hřmějí nad Afrikou. *Svobodné slovo*, 28. 9. 1960.
- K. Novák režíruje Jezero Ukereve v Divadle EFB. *Kultura*, 29. 9. 1960.
- HORÁČEK, V. Hlavní redakce politického vysílání, Rubrika Zrcadla kultury, 1. 10. 1960 vysíláno 6:55–7:00.
- [nesign.]. *Pravda*, Bratislava Pražský list, 2. 10. 1960.
- sm [MACHONIN, Sergej]. Divadlo EFB zahájilo. *Literární noviny*, 8. 10. 1960, s. 6.
- GABRIEL, V. Básnické jeviště. *Kultura*, 13. 10. 1960.
- CÍSAŘ, Jan. Závažný programový příslib. *Tvorba*, 13. 10. 1960.
- [nesign.]. Jezero Ukereve a Vančura, *Universita Karlova*, 25. 10. 1960.
- jn. Divadlo. *Roľnícké noviny*, 25. 12. 1960.
- GABRIEL, V. O divadlo poezie a myšlenky. *Divadlo*, 1960, roč. 11, č. 9, s. 471–476.
- Nt [TURNOVSKÝ, Evžen]. „Jezero Ukereve“ na scéně Divadla E. F. Buriana. *Lidová demokracie*, [nedohledáno].
- GROSSMAN, Jan. Inscenace 1960–61. Jezero Ukereve. *Acta scaenographica*, 1961, č. 7, s. 123–124.
- Nosorožec (30. 9. 1960)
- št. Člověk mezi nosorožci. *Večerní Praha*, 4. 7. 1960.
- Nt [TURNOVSKÝ, Evžen]. Lidé proti nosorožcům v otřesné satíře. *Lidová demokracie*, 12. 7. 1960.
- SMETANA, Miloš. Nosorožec na pražské scéně. *Večerní Praha*, 3. 10. 1960.
- KRYŠTOFEK, O. Analýza kolonialismu a fašismu. *Obrana lidu*, 4. 10. 1960.
- BĚHOUNEK, V. Měšťákovo špatné svědomí. *Práce*, 4. 10. 1960.
- MACHONIN, Sergej. Nosorožec na scéně. *Literární noviny*, 15. 10. 1960.
- ŠULC, J. Nosorožec, aneb všude vyprodáno jen... *Univerzita Karlova Praha*, 25. 10. 1960.
- GABRIEL, V. K sporům o Ionesca. *Kultura*, 27. 10. 1960.
- S. D. [DOLINOVÁ, Stanislava]. Nosorožec. *Tvorba*, 3. 11. 1960.
- GABRIEL, V. O divadlo poezie a myšlenky. *Divadlo*, 1960, roč. 11, č. 9, s. 471–476.
- SCHERL, Adolf. Inscenace 1960–61. Nosorožec. *Acta scaenographica*, 1960, č. 4, s. 64.
- Zmrtvýchvstání dědečka Kolomana (12. 11. 1960)
- KRYŠTOFEK, O. [nedohledáno]. *Obrana lidu*, 13. 11. 1960.
- BĚHOUNEK, V. Novinky pražských scén. *Práce*, 15. 11. 1960.
- Nt [TURNOVSKÝ, Evžen]. Karvašova satirická komedie v Divadle EFB. *Lidová demokracie*, 17. 11. 1960.
- ROUBÍČEK, Z. Karvašova komedie v Divadle E. F. Buriana. *Mladá fronta*, 19. 11. 1960.

th. *Aufbau und Frieden* (Praha), 22. 11. 1960.
 vbc. Občanská lekce dědečka Kolomana. *Svobodné slovo*, 22. 11. 1960.
 -eš-. Pražský Deduško. *Predvoj* (Bratislava), 24. 11. 1960.
 PETRMICHL, J. O současnosti satiricky i vážně. *Rudé právo*, 7. 12. 1960.
 GABRIEL, V. Satiře sluší ODVAHA. *Kultura*, 22. 12. 1960.

Manon Lescaut (31. 1. 1961)

SMETANA, Miloš. Manon zase na jevišti. *Večerní Praha*, 1. 2. 1961.
 dk [DOBEŠ, K.]. Návrat Nezvalovy Manon Lescaut. *Svobodné slovo*, 3. 2. 1961.
 ČERNÝ, Jindřich. Manon Lescaut se vrací. *Lidová demokracie*, 5. 2. 1961.
 ROUBÍČEK, Z. Opět tedy Manon. *Mladá fronta*, 7. 2. 1961.
 HAVRÁNEK, K. Die Rose Manon, Manon der Schmetterling... *Aufbau und Frieden*, 21. 2. 1961.
 OPAVSKÝ, Jaroslav. Tři premiéry a současné jeviště. *Rudé právo*, 10. 11. 1961.

Matka (21. 5. 1961)

št. Hraje celý soubor. *Večerní Praha*, 29. 4. 1961.
 dk [DOBEŠ, K.]. Brechtova Matka v Divadle EFB. *Svobodné slovo*, 23. 5. 1961.
 KRYŠTOFEK, O. Dvakrát z minulosti: Reportáž a Matka. *Obrana lidu*, 27. 5. 1961.
 MACHONIN, Sergej. Tři hry o hrdinství naší doby. *Literární noviny*, 27. 5. 1961.
 KOHN, P. Brechtova Matka v Divadle EFB. *Mladá fronta*, 2. 6. 1961.
 TRÄGER, Josef. S E. F. B. nejen ve štítě. *Divadelní noviny*, 21. 6. 1961.

Frank Pátý (28. 9. 1961)

ČERNÝ, Jindřich. Opera o jedné soukromé bance. *Lidová demokracie*, 1. 10. 1961.
 dk [DOBEŠ, K.]. Varovné svědectví o vlčí společnosti. *Svobodné slovo*, 3. 10. 1961.
 KRYŠTOFEK, O. Takový pěkný rozklad kapitalismu... *Obrana lidu*, 4. 10. 1961.
 CÍSAŘ, Jindřich. Jak dál? *Tvorba*, 5. 10. 1961.
 ROUBÍČEK, Z. Čapek, Dürrenmatt a Klicpera na scénách. *Mladá fronta*, 6. 10. 1961.
 MACHONIN, Sergej. Frank IV. Opera o jedné bance. *Literární noviny*, 7. 10. 1961.
 GABRIEL, V. Groteska o odlišných. *Kultura*, 12. 10. 1961.
 op. Zrcadlo kapitalismu v Divadle EFB. *Večerní Praha*, 29. 10. 1961.
 GABRIEL, V. O divadlo poezie a myšlenky. *Divadlo*, 1960, roč. 11, č. 9, s. 471–476.
 OPAVSKÝ, J. Sezóna začala. *Plamen* [nečitelné]. 6. 1961.
 KOTEK, J. Opera o jedné soukromé bance. *Hudební rozhledy*, 1962.

I chytrák se spálí (21. 2. 1962)

ČERNÝ, Jindřich. Současný Ostrovskij v Divadle E. F. Buriana. *Lidová demokracie*, 24. 2. 1962.
 KRYŠTOFEK, O. To napsal Ostrovskij? *Obrana lidu*, 27. 2. 1962.

[nesign.]. Dvě komedie z ruské klasiky. *Práce*, 28. 2. 1962.
 Starý chytrák stále známý. *Tvorba*, 1. 3. 1962.
 [nesign.]. Dva klasikové a dvě cesty. *Rudé právo*, 5. 3. 1962.
 ROUBÍČEK, Z. Chytré představení o chytrákovi. *Mladá fronta*, 6. 3. 1962.
 I. P. Glumov přežívá století. *Svět sovětů*, 25. 4. 1962.
 STRÁNSKÁ, Alena. Stoletá současnost. *Divadelní noviny*, 26. 4. 1962.

I chytrák se spálí (Ostrava, 30. 6. 1962)

NEPEŘIL, V. Dvojí poučení z Ostrovského. *Nová Svoboda* (Ostrava), 12. 8. 1962.

Sprcha (1. 2. 1963)

BLÁHA, Z. Třicet čtyři let mladá SPRCHA. *Večerní Praha*, 4. 2. 1963.
 dk [DOBEŠ, K.]. Se jménem Majakovského ve štítě. *Svobodné slovo*, 5. 2. 1963.
 BĚHOUNEK, V. Kdo získá jízdenku do komunismu? *Práce*, 6. 2. 1963.
 ČERNÝ, Jindřich. Aktualizovaná Sprcha v Divadle EFB. *Lidová demokracie*, 7. 2. 1963.
 URBANOVÁ, Alena. Volně podle Majakovského. *Tvorba*, 7. 2. 1963.
 CÍSAŘ, Jindřich. Sprcha – Zrcadlo. *Rudé právo*, 8. 2. 1963.
 MACHONIN, Sergej. Majakovskij a ti druzí. *Literární noviny*, 9. 2. 1963.
 KRYŠTOFEK, O. Sprcha? Sprcha. Sprcha! *Obrana lidu*, 10. 2. 1963.
 ROUBÍČEK, Z. Rozhňevaný Majakovskij. *Mladá fronta*, 12. 2. 1963.
 -mv-. O smyslu návratů. *Rudé právo*, 13. 2. 1963.
 FUCHS, A. Sprchování je zdravé. *Divadelní noviny*, 20. 2. 1963.
 POPP, O. Pozor! Zrcadla se obracejí na nás, soudruzi! *Svět sovětů*, 27. 2. 1963.
 TB. Schwitzbad – auch heute angebracht. *Aufbau und Frieden*, 8. 3. 1963.
 FUCHS, A. Sprcha u Buriana. *Smena*, 13. 3. 1963.

Tři sestry (19. 4. 1963)

ŠIMKOVÁ, H. Tragikomedie o třech sestřích. *Večerní Praha*, 22. 4. 1963.
 ČERNÝ, Jindřich. Čechovova tragikomedie o inteligenci. *Lidová demokracie*, 24. 4. 1963.
 BĚHOUNEK, V. Na cestě za štěstím. *Práce*, 24. 4. 1963.
 URBANOVÁ, Alena. Opuštěný experiment. *Kulturní tvorba*, 25. 4. 1963.
 [nesign.]. Ve znamení návratů. *Svobodné slovo*, 27. 4. 1963.
 SMETANA, Miloš. Svoboda od lži. *Divadelní noviny*, 15. 5. 1963.

Jak se vám líbí (Ostrava, 30. 6. 1963)

kb. Jak se vám líbí? *Ostravský kulturní zpravodaj*, 1. 6. 1963.

Vytetovaná růže (15. 11. 1963)

- ŠIMKOVÁ, H. MIMORÁDNÝ herecký VÝKON. *Večerní Praha*, 17. 12. 1963.
 BĚHOUNEK, V. Rozhněvaný muž a rozhněvaná žena. *Práce*, 20. 12. 1963.
 KOPECKÝ, Jan. Dvojí Tennessee Williams. *Rudé právo*, 28. 12. 1963.
 GRYM, Pavel. Williamsova oslava plného života. *Lidová demokracie*, 7. 1. 1964.
 ROUBÍČEK, Z. Williamsova hrdinka Slávky Budínové. *Mladá fronta*, 18. 1. 1964.
 MI. Velká hra – velký výkon, *Čs. Voják*, 1. 2. 1964.
 MACHONIN, Sergej. Tennessee Williams. *Literární noviny*, 15. 2. 1964.
 KOPECKÝ, Jan. Setkání s Williamsem aneb poznámka k západní dramatice na našich scénách. *Rudé právo*, 19. 2. 1964.

Benátský kupec (19. 1. 1964)

- ŠRÁMEK, V. Kupec benátský v Mladé Boleslavi. *Svoboda*, 25. 1. 1964.

Smrt Tarelkina (17. 4. 1964)

- ŠTĚPÁNEK, B. Satira, jíž se nesmějeme. *Večerní Praha*, 20. 4. 1964.
 sch. Ve znamení ruské klasiky. *Svobodné slovo*, 21. 4. 1964.
 KOHN, P. Tragická fraška. *Mladá fronta*, 21. 4. 1964.
 GRYM, Pavel. Tragikomické zrcadlo nedávné doby. *Lidová demokracie*, 21. 4. 1964.
 vbk [BĚHOUNEK, V.]. Ani Tarelkin neumřel. *Práce*, 22. 4. 1964.
 URBANOVÁ, Alena. Divadlo hrůzy z člověka. *Kulturní tvorba*, 23. 4. 1964.
 KUBÁLEK, D. Proces s Tarelkinem. *Svět sovětů*, 24. 6. 1964.

Král – Vávra (23. 10. 1964)

- ŠTĚPÁNEK, B. Lávr a jeho syn Vávra. *Večerní Praha*, 26. 10. 1964.
 zd [ROUBÍČEK, Z.]. Havlíčkovská satira. *Mladá fronta*, 28. 10. 1964.
 ČERNÝ, Jindřich. Král–Vávra v Divadle E. F. Buriana. *Lidová demokracie*, 29. 10. 1964.

Velká paruka (1965)

- SMETANA, Miloš. Everyman a běh světa. *Divadelní noviny*, 1964/1965, roč. 8, č. 16, s. 3 a 8.

Mnoho povyku pro nic (Šumperk, 27. 2. 1965)

- JUSTL, V. Shakespeare v Šumperku. *Nová Svoboda* (Ostrava), 25. 3. 1965.

Případ ve Vichy (29. 4. 1965)

- ŠTĚPÁNEK, B. Lidská důstojnost v pasti. *Večerní Praha*, 3. 5. 1965.
 vbk [BĚHOUNEK, V.]. Doba si žádala činů. *Práce*, 5. 5. 1965.

dk [DOBEŠ, K.]. Dramatikův hlas pro lidskost. *Svobodné slovo*, 6. 5. 1965.
 LUKEŠ, Milan. Dramatik odpovědnosti. *Rudé právo*, 7. 5. 1965.
 zd [ROUBÍČEK, Z.]. Millerovo varování. *Mladá fronta*, 7. 5. 1965.
 ČERNÝ, Jindřich. Nový Arthur Miller: Případ ve Vichy. *Lidová demokracie*, 7. 5. 1965.
 HRABOVSKÁ, K. Dráma mužov. *Kultúrny život*, 28. 5. 1965.
 GRYM, Pavel. Režie Karel Novák. *Amatérská scéna*, 1965, roč. 2, č. 1, s. 16–17.
 GRYM, Pavel. Režie Karel Novák. *Amatérská scéna*, 1965, roč. 2, č. 8, s. 16–18.
 GRYM, Pavel. Režie Karel Novák. *Amatérská scéna*, 1965, roč. 2, č. 9, s. 10–11.
 KRAUS, Karel. Před nástupem do osvětímských vlaků smrti. 1. 7. 1965.
 SMETANA, Miloš. Odpovědnost by možná pomohla. [nedohledáno].

Čínská zed' (5. 10. 1965)

ŠIMKOVÁ, H. Velká konfrontace. K včerejší premiéře v Divadle E. F. Buriana. *Večerní Praha*, 6. 10. 1965.
 v. Frischův dialog věků. *Svobodné slovo*, 7. 10. 1965.
 BĚHOUNEK, V. Hra bez hranic času. *Práce*, 8. 10. 1965.
 ČERNÝ, Jindřich. Frischova hra v Divadle E. F. Buriana. *Lidová demokracie*, 9. 10. 1965.
 GRIMM, P. Trotz Chinesischer Mauer. *Aufbau und Frieden*, 9. 10. 1965.
 KOHN, P. Zed' nejen čínská. *Mladá fronta*, 14. 10. 1965.
 URBANOVÁ, Alena. Fraška dějin. *Kulturní tvorba*, 15. 10. 1965.
 ŠUGÁR, Š. Čínský múr. *Smena*, 24. 10. 1965.
 HOŘÍNEK, Zdeněk. Velká fraška světa. *Divadlo*, 1966, roč. 17, č. 1, s. 73–75.
 MACHONIN, Sergej. Dramatik a doba. *Literární noviny*, 23. 10. 1965.
 UHLÍŘOVÁ, Eva. Moderní hoře z rozumu. *Divadelní a filmové noviny*, 3. 11. 1965.
 CÍSAŘ, JAN. Divadelní návraty. *Rudé právo*, 17. 11. 1965.
 KRYŠTOFEK, O. Melancholický podzim v divadlech. *Obrana lidu*, 20. 11. 1965.

Anna Christie (27. 10. 1965)

BLANDA, Otokar. Herci hrají prim. *Večerní Praha*, 29. 10. 1965.
 d. O'Neill v Divadle EFB. *Svobodné slovo*, 2. 11. 1965.
 ČERNÝ, Jindřich. O'Neill pro široké vrstvy. *Lidová demokracie*, 30. 10. 1965.
 vbk [BĚHOUNEK, V.]. Anna Christie v rozpacích. *Práce*, 3. 11. 1965.
 zd [ROUBÍČEK, Z.]. Torzo Anny Christie. *Mladá fronta*, 13. 11. 1965.
 CÍSAŘ, Jan. Divadelní návraty. *Rudé právo*, 17. 11. 1965.
 OBST, Milan. Druhý rozměr o'neillovské dramatiky. *Divadelní a filmové noviny*, 26. 1. 1966.

Zahrada na křídě (12. 3. 1966)

dk [DOBEŠ, K.]. Chvála dobré konverzačky. *Svobodné slovo*, 15. 3. 1966.
 ob. Zahrada na křídě. *Večerní Praha*, 15. 3. 1966.

HEPNER, V. Ne jenom zahrada. *Práce*, 16. 3. 1966.
 ČERNÝ, Jindřich. Zahrada na křídě. *Lidová demokracie*, 19. 3. 1966.
 pk [KOHN, P.]. Komédie poněkud rozpolcená. *Mladá fronta*, 26. 3. 1966.
 MACHONIN, S. Zpráva o divadlech. *Literární noviny*, 16. 4. 1966.
 ob. Šejbalové paní Maughamová. *Večerní Praha*, 19. 4. 1966.
 [nesign.]. Hosté karlovarského divadla. *Pravda* (Plzeň), 21. 9. 1966.

Mnoho povyku pro nic (9. 9. 1966)

Gm. Slibná sezóna na Smíchově a na Poříčí. *Lidová demokracie*, 12. 9. 1966.
 ŠTĚPÁNEK, Bohumil. Povyk pro lásku s intrikami. *Večerní Praha*, 13. 9. 1966.
 HEPNER, V. Nový Shakespearův Povyk. *Práce*, 14. 9. 1966.
 ČERNÝ, Jindřich. Mnoho povyku pro nic. *Lidová demokracie*, 15. 9. 1966.
 STRÁNSKÁ, Alena. [nedohledáno]. 18. 9. 1966.
 pk [KOHN, P.]. Na začátku Shakespeare. *Mladá fronta*, 21. 9. 1966.
 TURNOVSKÝ, Evžen. Shakespeare dle Bonaparta. *Divadelní noviny*, 21. 9. 1966.
 LUKEŠ, Milan. Maškaráda a povyk. *Literární noviny*, 1. 10. 1966.
 BEJBLÍK, Alois. Povyk a omyly. *Rudé právo*, 25. 10. 1966.
 BEJBLÍK, Alois. Mnoho povyku pro nic? *Divadlo* 1966, roč. 17, č. 9, s. 75–77.
 URBANOVÁ, Alena. Demobilizace pokračuje. *Kulturní tvorba*, [nedohledáno].

Meteor (17. 2. 1967)

DEDINSKÝ, M. M. DÜRRENMATT – ten nám asi nesvědčí. *Práce*, 23. 2. 1967.
 URBANOVÁ, Alena a FIALA, V. Zpomalený pohyb meteoru. *Kulturní tvorba*, 23. 2. 1967.
 Jac [CÍSAŘ, Jan]. Meteor. *Rudé právo*, 24. 2. 1967.
 HEPNER, V. Dürrenmattův Meteor. *Práce*, 24. 2. 1967.
 ČERNÝ, Jindřich. Dürrenmattův Meteor v Praze. *Lidová demokracie*, 24. 2. 1967.
 STRÁNSKÁ, Alena. Na okraj divadelního týdne. *Svobodné slovo*, 25. 2. 1967.
 nesign. Meteor. *Svět sovětů*, 1. 3. 1967.
 jb. Nová Dürrenmattova komedie. *Zemědělské noviny*, 5. 3. 1967.
 UHLÍŘOVÁ, Eva. Pohoršení je nevyhnutelné. *Divadelní noviny*, 8. 3. 1967.
 ŠTĚPÁNEK, B. Divadlo E. F. B.: DÜRRENMATT a WALSER. *Večerní Praha*, 13. 3. 1967.
 [nedohledáno]. Poznámky, *Kulturní život*, 17. 3. 1967.
 js. Dvakrát Divadlo E. F. Buriana. *Palcát*, Tábor, 24. 11. 1967.

Normálka (14. 4. 1967)

ŠTĚPÁNEK, B. V hlavní roli smích. *Večerní Praha*, 17. 4. 1967.
 jb. Nová hra Zdeňka Mahlera. *Zemědělské noviny*, 18. 4. 1967.
 ČERNÝ, Jindřich. Normálka aneb Svatba jako řemen. *Lidová demokracie*, 21. 4. 1967.
 STRÁNSKÁ, Alena. Na okraj divadelního týdne. *Svobodné slovo*, 22. 4. 1967.

ROUBÍČEK, Z. Nová Mahlerova hra. *Mladá fronta Praha*, 25. 4. 1967.
 jo. Fraška jako řemen. *Rudé právo*, 25. 4. 1967.
 HEPNER, V. Humor český i francouzský. *Práce*, 26. 4. 1967.
 vp. Zajíc na Poříčí: Normálka. *Večerní Praha*, 27. 4. 1967.
 URBANOVÁ, Alena. Neobrozená fraška. *Kulturní tvorba*, 27. 4. 1967.
 ČERNÝ, Jindřich. Takže je to vlastně normálka. *Divadlo*, [nečitelné]. 10. 1967.
 MACHONIN, Sergej. Normálka a Vele-Grand-Opera. *Literární noviny*, 6. 5. 1967.
 š. Divadlo zaplatilo 4000 Kč za otištění obrázků a textu. *Večerní Praha*, 6. 5. 1967.
 kn [NEŠVERA, K.]. Herci u výslechu. *Večerní Praha*, 12. 5. 1967.

Ach, ten Platonov (16. 11. 1967)

Št [ŠTĚPÁNEK, B.]. Očima neúnavného praktika. *Večerní Praha*, 7. 5. 1966.
 š. Divadlo E. F. Buriana. *Svět sovětů*, 1. 11. 1967.
 ŠIMKOVÁ, H. Málo známý Čechov. *Večerní Praha*, 17. 11. 1967.
 -hp- [HEPNER, V.]. Dvakrát Čechov v Praze. *Práce*, 21. 11. 1967.
 VALTERA, K. Pan Čechov na scéně! *Literární noviny*, 25. 11. 1967.
 WIENEROVÁ, Žeňa. Voní tady člověčina... [nečitelné]. 7. 1967, s. 48–49.

Zasloužilý umělec

ČTK. Vyznamenání umělcům. 2. 12. 1967.
 0-ý. Strakonický rodák zasloužilým umělcem. *Naše noviny* 5. 1. 1968.

Nekrology, výročí úmrtí

SMETANA, Miloš. Statečný i v smrti. *Divadelní noviny*, 23. 10. 1968.
 jr. Karel Novák. *Divadelní noviny*, 5. 10. 1993.
 LADÝŘ, Ivan. Milovníci pardubického divadla vzpomínají dodnes na velkého režiséra Karla Nováka. *Pardubické noviny*, 9. 5. 1996.
 LADÝŘ, Ivan. Na ředitele VČD Karla Nováka vzpomínají Pardubice dodnes. *Pardubický deník*, 24. 10. 2008.
 LADÝŘ, Ivan. Slavný umělecký ředitel divadla Novák zemřel před více než 40 lety. *Pardubický deník*, 5. 10. 2009.

6 Synopse hry *Ještě příležitost* a vybrané ukázky

Děj hry se odehrává v období kolem únorových voleb v roce 1948 a skrze schematicky rozvržené postavy (zastánci nového pokrokového komunistického směřování versus představitelé národního socialismu) v ní autor nastiňuje klady i záporny obou politických směrů; po volbách je ovšem zřejmé, že ten jediný správný je komunistický.

Hru uvozuje citát K. Gottwalda z IX. sjezdu KSČ: „Zkušenost nás učí, že pro budování socialismu si musí pracující lid vytvořit a vychovat vlastní inteligenci pocházející z jeho středu a s ním třídně a ideologicky spjatou.“ Boj o inteligenci, potlačení studující mládeže na úkor pracujícího lidu, upřednostnění výroby nad vzděláním je jednou z hlavních tematických linií, která se promítá skrze postavy rodiny Brejchovy. Ivan, studující doktorát, odkládá zkoušky kvůli lékařské praxi, kterou převzal po svém otci. Ten pomalu opouští sám sebe a upíná se na sběr novin z minulých let. Nezodpovědným chováním syna a podivínstvím svého muže trpí Ivanova matka Brejchová.

Rozptýlení obyčejného života představuje příjezd Ivanovy sestřence Jany, naivní a dětinské herečky, která má vztah s mladým progresivním komunistou Pavlem, který se oproti Janě aktivně zajímá o politické dění. Bojácna Jana snící o vzdělání a četbě knih Pavla svažuje, je pro něj břemenem, což si uvědomí díky setkání s jinou herečkou, Evou, stranicky aktivní umělkyní, která chodí recitovat do továren a stejně jako Pavel se zajímá o politické dění a věří ve vítězství komunismu. Rozdílnost obou žen je ukázána na tendenční scéně: mladá dvojice sedí na lavičce a přijde k nim chlapec prodávající konvalinky. Chlapec dvo-

jici nabízí, že jim ráno ukáže, kde konvalinky rostou – musejí ale přijít už ve čtyři hodiny ráno. Zatímco Jana odmítá brzké ranní vstávání (rozuměj doba vstávání pracujícího lidu v továrnách), Eva nadšeně souhlasí a slibuje, že ráno přijdou společně.

Kromě Brejchových ve hře vystupuje okrajově také rodina Suchých, rodičů Jany, kteří jsou představitelé měšťácké kapitalistické společnosti (Suchý je ředitel Tukeny). Tyto dvě rodiny, Brejchovy a Suché, stojí v opozici proti Pavlovi Slavíkovi, ve hře doplňuje společnost umělců a studentů, osob žijících tzv. na volné noze. Jedním z nich je herec Petlar, který své zklamání, až znechucení ze společnosti utápí v alkoholu. Společenské setkání u Brejchových Petlar naruší opileckou scénou, v níž cituje pasáže ze své nejvýznamnější role Oidipa (tato postava může symbolicky znázorňovat člověka, který vidí do budoucnosti a díky věštbě tuší, jak se budou události vyvíjet).

S blížícími se volbami se situace u Brejchových vyhrocuje. Ivan organizuje rozdělování zbraní, s nimiž jdou studenti protestovat na Hrad, odkud jsou ovšem vyhnáni střelbou. Po vítězství komunistů ve volbách se začnou události rychle měnit: Suchý se bojí o své místo ředitele Tukeny, studentům je zakázáno pokračovat ve studiích, Ivan však stále věří, že jim přijdou na pomoc Američané, stejně jako se tomu stalo v boji proti Němcům. Politické změny jsou nastíněny také v umělecké rovině: Eva Pavla informuje, že v divadle začali okamžitě zkoušet Gorkého *Jegora Bulyčeva*. Společnou scénou Evy a Pavla, kteří chystají překvapení v závodě, celá hra končí.

Reflexe hry: úkor pracujících v závodu (aniž by však tito byli přesvědčivě vykresleni jako ti „správní lidé“). Pokud bychom hru označili za dobově tendenční a poplatnou politickou agitací, je v ní zřetelně akcentován motiv potlačování „inteligence“, komunistické vymezení vůči studujícím na

byli přesvědčivě vykresleni jako ti „správní lidé“). Pokud bychom hru označili za dobově tendenční a poplatnou politickou agitací, je v ní zřetelně akcentován motiv potlačování „inteligence“, nedostatky pouze dramatickými neobratnostmi začínajícího autora.

Ukázky:

Scéna Jany s Pavlem

Jana: Myslíš politicky, já vím. Ale už jsem ti několikrát říkala, že otec začal jako malý úředníček a ne jako kapitalista.

Pavel: Ani dnes není kapitalistou. Je zaměstnancem národního podniku, Jano.

Jana: Ano. Ale svou pílí to dotáhl až na ředitele. Je to tedy odměna za poctivou práci, že se dostal mezi lepší lidi.

Pavel: Vidíš. To, co říkáš, jsou jistě jeho slova, jeho přesvědčení. A snad právě proto patří do starého Rakouska. Pro ty lepší lidi, víš? Svými kořeny tam patří. A když tohle vím, tak si myslím, že snad má nějaké právo nevěřit, že má jakési právo nepochopit to, oč jde, oč se vede boj všude. Ale je mi líto, když ty, představ – herečka – člověk od umění, který má, který myslím má lidi vést, ukazovat jim cestu – to je mi líto, když ty, čtyřicetileté děvče, nechceš někdy pochopit to, co se děje. Ty, myslím, nemáš právo na to, nechápat pokrok.

Jana: *(směje se)* Ach, ty můj kazateli. *(náhle popadne noviny a ohání se jimi)* Už je tu zas. *(uhodí to vzduchu)* Jdi pryč.

Pavel: Teď jsi ji zabila.

Jana: No a co na tom?

Pavel: Je to včela *(shýbne se)*. Malá pracovnice. Počkej, je jen omráčená. Půjč mi ty noviny, dám ji do trávy, vzpamatuje se. *(Jana mu podá noviny, vytáhne z kabelky zrcátko a kapesníkem si utírá ruce a ústa od ovoce, které během řeči zase začala jíst. Vejde chlapec asi devítiletý v krátkých kalhotkách a tričku s několika svazečky konvalinek a dívá se na Pavla, který oloupaným proutkem shrábne včelku na noviny a odnáší ji za lavičku do trávy)*

[motiv včelstva nebo mraveniště jako metafora pilně pracujícího společenství se často objevuje v typických kolektivizačních dramatech, např. *Tichá vesnice* nebo *Modrá voda*].

Politický rozhovor Pavla se Suchým

- Suchý:** (*usmívá se*) Celá ta naše situace čpí na hony jakýmsi moderním flagelantstvím. Ti pánové chodili v odříkání v zimě po ulicích, zpívali a bičovali se, aby se zalíbili pánu bohu. A přitom mohli klidně sedět doma v teple. A my? My chodíme po ulicích v odříkání, zpíváme a hladovíme, abychom se zalíbili Rusku. A mohli bychom klidně mít ze západu mít všechno, nač jen pomyslíme. (*tichý smích*) Tak to je. A zdravý rozum přece káže odsoudit flagelantství. A také tohle je předmětem hádek mezi stranami.
- Pavel:** Ale Košický vládní program se přece zavázaly plnit všechny strany. (*Petlar vrhne na debatující zdrcující pohled a odejde*).
- Suchý:** A to je právě chyba. Byla vyloučena opozice a ta je vždycky zdravá. (*vstane, Pavel chce také vstát*) Jen sed'te, jen sed'te. Vy jste ještě mladý, ale snažte se pochopit to, co vám teď řeknu. Když určitá skupina lidí bourala stát a já si dobře pamatuji, že se neohlížela na to, jak svou anarchií oslabuje jeho sílu. A když si tato určitá skupina zvykla na to bourání, které je nesrovnatelně lehčí než mravenčí budovatelská práce, je samozřejmě, že se teď v roli budovatelů cítí velmi nedobře. To je pochopitelné. Je to nezkušenost. A také o to se vede boj, aby nezkušení byli vyměněni zkušenějšími. Jinak to půjde od desíti k pěti. Bourat může každý, ale stavět ne. K tomu komunisté ještě nedorostli.
- Pavel:** Pane Suchý, překonat všechny nesnáze musí továrny a dělníci v nich. A o ty se přece opírá komunistická strana.
- Suchý:** Uvažujete příliš jednostranně. Zprvte zapomínáte na rolníky, bez nichž se nenajíme. A zadruhé: jsou-li ještě dělníci leví, to ukáží na jaře volby. Doufám však, že nebudeme muset čekat až do jara. (*Pavel se napřímí*)

Rozhovor Evy a Pavla

- Eva:** Ale dokázala, Pavle. Jistě jí krivdíš. Ať přijde do továrny s tebou. Opravdu to stojí za to.
- Pavel:** To věřím. Říká Lenin: Uč se od lidí. Oni jsou báječní. Oni všechno dokáží, že?
- Eva:** Jak to myslíš?
- Pavel:** Nu, podívej. Třeba jdou rovnou od stroje s tebou recitovat. A jde jim to báječně, ne?
- Eva:** Ne, nejde. Ale to nevádí. Ta krása je v něčem jiném. Chtějí to dělat. Chtějí tomu rozumět. Přijdou třeba dvě děvčátka z dílny a že si připravily nějakou báseň. Tak jí říkají a mně se to zdá hrozné. Skloním hlavu, zaposlouchám se – najednou ti je všude kolem takové zvláštní ticho. Podívám se a pak bych se propadla studem, že jsem o těch dvou děvčatech pochybovala. Zmocňují se hrozně neobratně toho básníka, ale jak jim při tom září oči. A všichni okolo jsou ticho a poslouchají. Pyšně poslouchají. Podívejte se, my, skoro všechna dělnická mládež jsme tady a už i na básníka stačíme. Ne výjimky. Ne jen jeden dva z tisíce, ale všichni. Všichni.

A to ti je tak krásné, že bys ta dvě zrudlá děvčata chytil do náruče a brečel. Tak je to krásné.

Pavel: Určitě přijdu, Evo, vezmeš-li mě.

Eva: A co Jana?

Pavel: Nevím – mám ji rád.

Eva: Musíš se pokusit ji z toho dostat. Znáš ty lidi, kteří jakoby, jakoby byli vykolejení. Jdou večer spát, nevědí, proč byli celý minulý den na světě a je jim strašně smutno, že se zítra musí probudit do dalšího zbytečného dne. A uvidíš, Pavle, kolik jich přibude, až se skončí ty hnusné politické tahanice, až dělníci rozeženou navždy ty skupiny štvoucí proti všemu novému a všemu novému spílající. Skupinky reakce, jejichž činnost ještě drží tyto lidi jakž takž při životě. Pak teprve vyvstane celý ten problém inteligence nakažené buržoazním svinstvem. A přece, i když prohrají, musí dostat příležitost pochopit a uznat své chyby. Ale to zbytečně filozofuji a volby jsou až na jaře.

7 Soupis pozůstalosti Karla Nováka

Uložena v Národním muzeu v Praze, divadelní oddělení.

Přírůstek H6p-19/2013

Karel Novák II.

Soupis upravuji z hlediska formálních náležitostí, rozepisují zkratky, v případě potřeby doplňuji do hranatých závorek vysvětlující informace.

I. krabice

Přírůstek H6 14/2007

Osobní fond režiséra Karla Nováka

1. rukopisné poznámky z her *Dobry člověk v Sečuanu* a *Svatá Jana*
2. ročníková práce Heleny Novákové, *Kulturně-výchovná činnost Beskydského divadla v době působení K. N. (1974/75)*
3. 7 fotografií a 3 kresby K. N. z doby působení v DEFB [karikatury K. N.]
4. parte 5. 10. 1968
5. 5 kolokvijních vysvědčení K. N.
6. rukopis K. N.: *Vančura etizující* (strojopis), dizertační práce FF UK
7. rukopis *Emocionálnost přednesu* (101 s.)
8. 31 obálek označených názvy inscenací (resp. zkratkami názvů) z let 1946–1948 a ojedinele 50. let 20. stol. Obálka obvykle obsahuje fota (i kolem 10 ks), výstřižky anoncí a kritik, programy. [Obsahuje dosud nepublikované fotografie z brněnského působení v poválečných letech, a také téměř kompletní výstřižky týkající se Novákových inscenací v Brně.]

1. režijní kniha *Maloměstáci* [pravděpodobně z uvedení v Beskydském divadle]
2. vysvědčení: gymnázium, konzervatoř, FF UK
3. režijní kniha *Benátský kupec* [inscenace uvedená v KOD Mladá Boleslav, prem. 19. 1. 1964]
4. obálka s různými foty – druhotně využitými
5. režijní kniha M. Schisgal: *A co ta láska* (Olomouc)
6. obálka: 23 fot (Olomouc), 1 program (OL)
Strojopisy: Jiří Stýskal: Karel Novák (1983) [slovníkové heslo K. N.]
Pokyny pro cestu do Velké Británie (KN a Mikuláš Huba), 1961
Překlad článku *Frankfurter Allgemeine Zeitung*: Krejča nachází nový řád, 1972
7. režijní kniha Waterhouse, Hall: *Billy lhář* [patrně nepatří ke K. N.]
8. tisk *Všimnout si...* ve scénách Čechovova Racka, b. d. sign. Bublíková [patří manželce K. N., Věře Bublíkové]
9. tisk (Druhé) odstavce k poobrácenému způsobu herecké práce Dzb., B.d., sign. Bublíková
10. tisk II. aktiv o herecké práci, 1965 [Bublíková]
11. tisk Marginálie (k postupům inscenování Čechovova *Racka*) 1959–1973 [Bublíková]
12. zarámované foto abiturienti Strakonice, 1935

Zpracoval: Hanuš Jordan, dne 26. 6. 2012

13. obálka 11 fot, převážně Jaromír Svoboda, také PA, ŠU, OL
14. desky dopisy: 1949 Nový Jičín, 1964 k hostování v Izraeli + soukromé, zábavná hra (a la scrabble, *neznám*) [pravděpodobně se jedná o zápisy výsledků sportovních utkání]
- II. krabice**
15. obálka: gratulace k zasloužilému umělci, 1968 (telegramy, ozdobná přání, pohlednice) a přijatá korespondence: (I. Racek, řed. DILIE Kalaš), celkem 55 ks
16. výstřižky, často nedatované
17. vysvědčení II. [od základního po vysokoškolské vzdělání, téměř kompletní]
18. foto, hlavně rodinná, i civilní, z divadelního prostředí, několik z inscenací, 32 ks
19. cca 60 fot z mladších let – odpočinek, výlety, u vody, 3 foto z inscenací
20. vytrhaný sešit – juvenilní texty z gymnázia
21. zápisník k *Hamletovi*, nedat.
22. programy, kritiky, hlavně Olomouc
23. fotografie OL
24. kritiky PA
25. varia – zápisníky – hlavně kolem jeho zábavné hry (a la scrabble), neidentifikovaná torza
26. úmrtí: parte, kondolence
27. osobní doklady, smlouvy, úmrtní list
28. osobní korespondence: hlavně V. Chramostová, M. Uhde, Blanka (?) [Bohdanová?] aj.
29. divadelní programy OVA, OL (14 ks) + dětský cyklostylovaný časopis Okno (1929–1930)
30. periodika 1958, 1968, 2 ks
31. tisk *15 let DAMU a DISKU*
32. tisk *170 let konzervatoře v Praze*
33. tisk *Olomoucké divadlo v desetiletí 1945–1955*
34. periodikum *The Royal Shakespeare Theatre*, 1961
35. tisk v knihařské portfeji Tradice ochotnického divadla Valašské Meziříčí, věnování od F. Hanuse, 1983

Zpracoval: Hanuš Jordan, dne 2. 4. 2014

8 Pracovní příprava k inscenaci *Dobry člověk ze Sečuanu*

Texty vychází z doslovu Brechtovy hry *Vzestup a pád města Mahagonny*, který Novák doplnil vlastními příklady. [Do přepisu nezahrnuji úvodní tabulku přítomnosti postav v jednotlivých scénách: je totiž špatně čitelná a nedokázala bych ji převést v úplné podobě.]

Prodavač vody

I. bůh – nejstarší

II. bůh – skeptik – sarkasmus

III. bůh – nejčistší, nóbl

Divadlo dramatické

Čechov – Miller

Cit

Jednající

- zaplete diváka do jevištní akce,
- spotřebuje jeho aktivitu
- umožňuje mu pociťovat

Příklady: americký výstřel na Jaga

Divák je někam usazen, stojí uvnitř

Divák spoluprožívá

Zážitek

Sugesce

Vjemy jsou konzervovány.

Příklad: Je nemožné, aby Veršinin sundal vlásenku a řekl: Jsem herec.

Prožitek je v divadle stále slabší.

Člověk je předem pokládán za něco známého.

Člověk jako proces.

Př.: Vášně v Eddiem jsou už na začátku příběhu,

Je v něm krev předků – zatím spí!

Tuzenbach – Za dvě stě let, za milion let – podnikatel – gauner

Život stejný, život se nemění! Jeřábi –

Tajemství života nerozluštíte!

Divadlo epické

Brecht

Rozum

Vyprávějící

- učiní z diváka pozorovatele
- probouzí jeho aktivitu
- vynucuje na něm rozhodnutí

Divák stojí proti, studuje

Obraz světa

Argument (věčnost)

Vjemy jsou dovedeny až k poznání.

Brecht: minul už čas, kdy zobrazení světa na divadle bylo výlučně věcí prožitku.

Člověk je předmětem zkoumání, změnitelný a měnící se člověk

Př.: SenTe: prostitutka–dobry člověk–anděl

Sen: Sebevrah, sňatkový podvodník,

Čeká, jak to dopadne.

- 1) Jedna scéna pro druhou.
  - 2) Narůstání.
  - 3) Dění lineární.
- (soustředění na jednu dram. linii, kt. vrcholí)
- Evoluční neodvratnost – osudovost
- Myšlení určuje bytí
- Cit

Čeká, jak to proběhne.

- 1) Každá scéna sama pro sebe.
  - 2) montáž (písňe, projekce, nasopis)
  - 3) v křivkách
- (každá scéna má začátek problému a konečnou pointu, viz [?] I, II. mozaika – polyekrán)
- Mozaika – polyekrán
- Skoky – peníze mění charakter, spol. bytí určuje myšlení. Rozum.

Brecht: hercům

Neproměňujte se beze zbytku v postavu hry. Stůjte vedle ní – jako její kritik nebo chvalořečník. Dívejte se na postavu z boku.

Důvody:

- 1) Herec když se rozplyne v dramatické postavě, ukazuje ji se samozřejmostí, která nepřepouští jiný výklad, takže divák ji musí přijmout takovou, jaká je a vzniká nepohodlný stav, kdy všechno pochopit, znamená všechno odpustit – což byl obzvláště výrazný znak naturalismu (viz Eddie – Miller)
- 2) My, kteří vyznáváme teorie vědeckého socialismu, kteří věříme a uznáváme, že lidskou přírodu, tj. společnost lze změnit, právě tak jako okolní přírodu, musíme najít nové cesty v hercově přístupu k roli, změnit dosavadní herecké umění, které [?] na názoru, že člověk je prostě takový, jaký je a že ke škodě vlastní nebo ke škodě společnosti i takový zůstane, věčně lidský, od přírody takový a nejiny atd. Proto herec musí ke své postavě zaujmout duchovní a citové stanovisko.

- 3) Zaujetí stanoviska, pohled s boku, stát vedle postavy jako její kritik – tato přeměna herecké práce není chladná a mechanická operace. Chlad a mechaničnost nemají s uměním nic společného – tato přeměna je umělecká. Jde mi o realistické lidi, žijoucí celé lidi plné protikladů se všemi svými vášněmi a hlavně bezprostředními projevy a skutky. Jevišťe není herbář s vypreparovanými květinami nebo zoologické museum s vycpanými zvířaty. Herci Berliner Ensemble vytvořili živé lidi ne navzdory těmto zásadám, nýbrž díky těmto zásadám.
- 4) K této přeměně v hercově práci a k těmto postupům nemůže herec dojít bez prvního spojení se svým novým publikem a bez opravdového zájmu a odvahy v umělecký experiment a lidský pokrok.

O Brechtovi

- 1) Polemika s Dürrenmattem – Dá se dnešní svět zobrazit na divadle? Brecht odpovídá ano, avšak jenom tehdy, pojímáme-li jej jako svět, který lze změnit.

2) Pět obtíží při psaní pravdy:

- a) Odvaha
- b) Moudrost rozpoznat pravdu
- c) Umění ozřejmit, že pravda je zbraň
- d) Soudnost vybrat si ty, v jejichž rukou pravda bude účinná
- e) Lstivost šířit pravdu mezi mnoha lidmi

Doby největšího útlaku jsou namnoze dobami, kdy se mnoho mluví o velikých a vznesených věcech. Je zapotřebí odvahy mluvit v takových dobách o tak nízkých a nepatrných věcech, jako je jídlo a bydlení pracujících uprostřed mohutného pokřiku, že hlavní věcí je odříkání.

Brechtovo dílo má pro nás smysl jenom tehdy, zmocníme-li se ho vlastními zkušenostmi. Hledáme-li tyto zkušenosti, ihned se nám vytvoří konfrontace. (Stanislavskij)

Brecht – samozřejmě, že toto srovnání je tak trochu formální a abstraktní.

Nelze mechanicky a bez hlubšího rozboru srovnávat klasika, dovršujícího geniálním dílem období psychologického a iluzionistického divadla zkusmo projektuje zásady konstrukčního projevu hereckého.

Dvě fakta pro inscenaci [*Dobry člověk ze Sečuanu*]:

- 1) Židovské divadlo v New Yorku.
- 2) Tokio zničené zemětřesením.

Svět monopolů, surový tabák – fy Camel mohla prokázat své výrobky

Souhra a vzájemné vypointování jevištních prostředků se základní ideou hry.

Soustředěný útok v jediném uvědoměle voleném směru.

Nyní se vypořádat s některými názory, které myslím jsou na scestí – Např. parabola! Švýcarsko 39 – ani po návratu avantgardou!

Dramatik našeho století – nesklonil se ani v době velkého kultu osobnosti své avantgardě, svým názorům – podal strhující vysvětlení o světě, který sám prožil. Vytvořil styl, formu, adekvátní novým [?], styl, který vyjadřuje veliké, zásadní filosofické problémy.

Těžko chápu, že jsem svou láskou k Brechtovi zůstal opuštěn v našem souboru, i v okruhu svých nejbližších spolupracovníků, zvláště u těch členů, kteří přece [?] moderní divadlo, kteří jsou pokrokoví a moderní lidé, a kteří dobře vědí, že Brechtův intelektualismus, jeho analytičnost, jeho názor na divadelní tvorbu jako na stavbu, cílevědomou a rozvrženou zásadní filozofickou myšlenkou je jedním z pilířů avantgardy.

Hru jsem miloval a stále jsem přesvědčen, že bylo dobře, že se hrálo, neboť divadlo našeho typu má povinnost nejít osvědčenými myšlenkovými cestami – řada mimopražských divadel uvedla Brechta a byly to pokusy vesměs zajímavé a úspěšné. I když olomoucký divák dnes nepochopí toto představení do důsledků, jsem přesvědčen, že jsme vykonali veliký kus práce ve výchově chápání velkého složitěho autora a jeho náročné formy.

9 Esej o moci

[rukopisné poznámky v bloku K. Nováka; vznik pravděpodobně někdy kolem roku 1967, což odvozuji ze zmínky o Expu v Montrealu, které se konalo v tomto roce]

Moc je zvláštní lidský fenomén daný tím, že už v lesním houfu musí někdo poroučet.

Moc je specificky lidská situace, postihuje vládnoucí i ovládané a obě ohrožuje na zdraví.

Tisíciletá zkušenost s mocí vedla lidstvo k tomu, že se snažilo určit jakási provozní pravidla: je to onen systém formální demokracie.

Ta pravidla nejsou ani kapitalistická, ani socialistická, neurčují co dělat, nýbrž jak docházet k rozhodnutí o tom, co dělat.

Je to humánní vynález, jenž v podstatě ztěžuje vládnutí. Nadržuje ovládaným, ale také, když vláda padne, zachraňuje je před zastřelením.

Vláda tedy padá, ale občan je obnoven. Naopak, kde vláda pořád a dlouho stojí, padá občan.

Kam padá? Nevyhovím nepřátelům a neřeknu, že občan padá na popraviště. To jen několik desítek, několik set občanů. I přátelé však vědí, že to stačí, neboť pak následuje pád třeba celého národa do strachu, politické netečnosti a občanské resignace, do nicotných denních starostí a malých přání, do závislosti na čím dál menších pánech, zkrátka do poddanství tak nového a nebyvalého typu, že to návštěvníkovi z cizí země nemůžete ani vysvětlit.

Tento sjezd se nesešel tehdy, když se členové této organizace rozhodli, nýbrž když pán dal souhlas. Očekává za to, je na to zvyklý z minulých tisíciletí, že vzdáme jeho dynastii hold. Navrhuji nevzdávat. Navrhuji vyškrt-

nout všechno, z čeho číší poddanské duše.

Ať je zcela viditelné, že v podstatě hrstka lidí chce rozhodovat o bytí či nebytí všeho, o tom, co má být děláno, myšleno, cítěno. To mluví o postavě kultury ve státě, to je obrazem kulturnosti národa. Ne tedy oceňovaná, vyhlášená jednotlivá kulturní díla (např. Expo Montreal atd.).

Je v tom i obsažena vláda z uzavřených lóží, sdělení v noci po zvláštním kurýru, dohody i zákony odhlasované před vstupem do parlamentu...

Po roce 1945: jediný postulát: jednota vládnoucích a ovládaných, lid a vláda jsou jedno... To se ukázalo, že je utopie, sen...

Charakter moci, její vývoj, její chování se řídí jejími vnitřními zákony, na nichž nemůže nic změnit osoba u moci ani třída u moci – neboť je to prostě zákonitost lidského chování v určité situaci u moci.

První zákon: Moc chce být i nadále. Reprodukuje se ve stále přesnější podobě.

Za druhé: Moc se homogenizuje, očišťuje se od nesourodého. Periferní buňka moci může nahradit centrum – jeden veleprostý model – moc upravuje skutečnost pro sebe (nerozhoduje klima, populace, prostředí etd.)

Za třetí: Moc se osamostatňuje, opírá se o sebe samu, centrum o periferii a naopak, tvoří kruh, vnitřní nesoulady a provinění jsou vnitřně likvidovány.

Čtvrtý zákon: dynastizace – V příznivé chvíli svolává moc zákonodárná shromáždění a nechá si své nezávislé postavení vtělit do ústavního zákona. Cokoli od té doby činí, podle ústavy činí. A jelikož deset, dvacet, padesát let už nechá tento bod napořád a nikdo jiný jej (podle ústavy) napořád ani dát nemůže a nikdo také (podle ústavy) nemůže svolat jiné zákonodárné shromáždění, dochází ústavní cestou k založení dynastie. Je to dynastie historicky nového typu, neboť zachovává jednu významnou demokratickou zásadu: kdo o to stojí, může se přidat. Dynastie tedy nemůže vymřít ani po meči, ani po přeslici.

Pátý zákon: Jaké spolupracovníky si volí moc?

- 1) Vhodných lidí jako je „ona“, je nedostatek, proto používá i jiných a upravuje je pro svou potřebu
- 2) Upravit lze lidi mající strach a mnoho dětí, lidi dříve ponižované, nyní po moci toužící, lidi od přírody hloupé, kariéristy bez morálních skrupulí – *a také nezištné, avšak špatně informované entuziasty, jako jsem byl já* [podtrženo vlnovkou].

Úprava lidí má v podstatě několik starých prostředků.

- Tělesná i duševní pokušení.
- Pohrůžka utrpením.
- Používání udavačů.
- Uvádění do kompromitujících situací.
- Uvrhování člověka do neoprávněných podezření, jimž se brání demonstrací své loajality.
- Uvrhování do rukou špatných lidí a pokrytecké zachraňování jej odtamtud.
- Zasévání obecné nedůvěry.

Důvěra je kategorizována na důvěru I. třídy, II. třídy, III. třídy a předpokládá se masa lidí bez důvěry.

Rovněž informace má jakostní skupiny – na růžovém papíře, na zeleném, na žlutém a na rotačním papíře.

A tak z politického života zmizely osobnosti nadané humorem a přicházející se svými osobními myšlenkami. Ztratilo význam slovní spojení politik – myslitel, slovo představitel, zastánce. Zní prázdňě slovo hnutí, když se nic nehýbe.

Benjamin Klička ve svém díle Divoška Jája napsal: Pomni, člověče, že schopnost je drzost, jíž urážíš svého nadřízeného a buď proto, možno-li pitomější než kůl v plotě, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.

Jsou to slova stará čtyřicet let a míněná pro společnost před sociální revolucí. Ale myslím, že teprve po ní nabyla u nás celé své platnosti a že jejich pravdu mohl vychutnat každý. Všichni, Češi i Slováci, inklinujeme k pocitu, že nás na našich nejrůznějších pracovištích řídí člověk neschopnější, než jsme my. A všichni, kdekoliv se sejdeme, skuhráme. Je to už odporné. Protože zároveň s těmi, kteří možná mají důvod stěžovat si, nadávají neschopní lenoři, naprostí flinkové a lidé chudého ducha. Čímž vzniká falešná jednota lidí, kteří k sobě naprosto nepatří. Praktičtí živlové si našli náhradní pole aktivity, nepraktičtí si ošetřují aureoli mučedníků, na literárním poli je móda deprese, duševního rozvratu a nihilismu. Orgie snobů. I chytrý člověk hloupne. Občas se u něj projeví pudová potřeba sebezáchovy, má chuť fackovat vpravo vlevo. Ale když se podívá nahoru, co nad ním visí a dolů, co je schopno ho ještě pošlapat, řekne si: pro

boha, pro koho! A teď považme, že se už dvacet let nejlépe prosazují lidé, kteří mají nejmenší resistenci proti všem demoralizujícím vlivům, jež produkuje moc.

Naše ústava – nedobře sestavené dílo, jež ztratilo autoritu u občanů i u úřadů. Po stránce slohové je mnohomluvná a přitom se vyjadřuje v mnoha případech mlhavě.

Tu např. čl. 16: Veškerá kulturní politika (výchova, vyučování) je vedena v duchu vědeckého, světového názoru, marx-leninismu, a v těsném spojení se životem a prací lidu.

Který orgán a jaký soud bude rozhodovat o vědeckosti určitého názoru, když v samém pojmu vědy je zahrnut pohyb a proměna názorů ve shodě s postupujícím poznáním a když tato pohyblivost odporuje neměnnosti a jednoznačnosti pojmů, kterou vyjadřuje každá právní norma.

Článek 28 říká: V souladu se zájmy pracujícího lidu je všem občanům zaručena svoboda projevu, zejména svoboda slova a tisku.

Domnívám se, že uvedené svobody jsou samy sebou v zájmu pracujícího lidu, proto tento slovní obrat považuju za nadbytečný, ba přímo matoucí, protože výklad toho, co je zájmem pracujícího lidu, je tak ponechán komukoli.

Jazyková rozbředlost a myšlenková nevytříbenost ústavy způsobuje, že její dodržování nelze zajistit.

Kdyby tento stav trval i nadále, vzniklo by jakési snadno ovladatelné amorfní obyvatelstvo, jemuž vládnout by bylo i pro cizince pravým požitkem. Abychom k tomu nechali dojít, myslím, že na to jsme se nemuseli tisíc roků šprajcovat. Vycházejí z názoru, že žádný z nás se nenarodil proto, aby se snadno vládlo, navrhuju, aby Svaz spisovatelů ve

spolupráci s jinými svazy přišel s *podnětem ke změně ústavy*.

Nevěřím, že umění a moc si budou spolupobovat, jak je jim dobře. Nebudou, nemožnou, nikdy, jsou jiní, nehodí se k sobě.

Ale je možné, že navzájem pochopí svou situaci a vypracují si slušná pravidla styku.

Spisovatelé nechtějí anarchii, přejí si prosperitu svého státu atd. – a to není možné bez organizující vlády – ale umění se nemůže vzdát kritiky vlády, protože vláda jaká je, je výtvozem kultury národa!

Vše, co kultura dosáhla, všechny dobré stavby a realizované myšlenky, to všechno je tu spíš přes to, jak se naše vládnoucí kruhy po léta chovaly. Bylo to na nich doslova vyvzdorováno.

Tak jaké řízení, jaké vedení? Já vidím brzdnění.

Po desetiletí se mi nestalo, že bych při nějakém jejich exposé pocítil: vida, to je skvělá idea, která jistě žádného nenapadla. Naopak jsem si chmurně řekl: to je toho, když to ví dávno každý! A nejčastěji: jak je přelstím, když je nemohu přesvědčovat, protože je nikdy nevidím. Je přesvědčí jen neúspěch, opakovaný neúspěch, který nás všechny stojí peníze a nervy. Argumenty je nepřesvědčí.

V poslední době vládnoucí kruhy uznávají jistou autonomnost kultury. Vládnoucí kruhy říkají: ať kultura nefuší do politiky... ať kultura neporušuje své vlastní heslo, že každou práci přece mají dělat odborníci... Ale ať kultura nefuší do politiky. Porušuje tak své vlastní heslo, že každou práci mají dělat odborníci.

Ale odkud se bere ta jistota, že *odborníky v politice jsou právě oni! Naši vládcové!!*

Lékař je jistě odborník. Ale nemůže přece tvrdit, že ví lépe než my, jak nám při jeho léčbě je.

A jen lékař – hrubý neoborník může na nás dělat nebezpečnou operaci, když jsme mu nepodepsali žádný revers.

Autonomnost umění a kultury? To je heslo a dočasná taktika. Dnes platí to, zítra ono.

Člověk nemusí být odborníkem, že je to pořád z téhož sudu, jenže má dvě pípy. Jako si nepřipadám příliš bezpečný v kulturně politické situaci, kterou vládnoucí moc může zřejmě hnát až do roztržky, tak si nepřipadám jistý ani jako občan mimo stěny tohoto sálu, tedy mimo hřiště... Mám strach... Nevídím žádné pádné záruky.

Náš parlament zřejmě dobře zná jednu právní zásadu: nullum crimen sine lege – není zločinu bez zákona. Uplatňuje ji tak, že vyrábí pro stát tolik zločinců, kolik chce.

Proč lidé, kterým se u nás definitivně nelíbí, nemohou táhnout třeba k čertu... Proč krejčí nejezdí na tři roky do Vídně a malíř na třicet roků do Paříže s možností vrátit se nikoli jako zločinci.

Zastavuju se u toho posledního, u jedné velké pochyby:

Zde naše vládnoucí kruhy mají samy záruku svých občanských svobod, bez níž nelze rozvíjet žádnou tvorbu, ani tvorbu politiky. Nesvoboda satelita.

Odkazují na formulaci, jež byla řečena jinými o mlýnu, který semele někdy i ty, co jej roztáčeli. Kultivované provedení toho, co je pro organizovaný chod státu ještě nezbytné, to je mírou skutečně dosaženého stupně kultury. Jde o kulturu politiky. Tam kde politika politiků je kulturní, tam se nemusí spisovatel, vědec vysilovat handrkováním o svá práva odborová, nemusí vyvolávat

averte ostatních občanů, dělníků, rolníků, úředníků, kteří mají právo na totéž, co on, ale nenacházejí prostředky k protlačení svých myšlenek sítem cenzur, nemohou svůj smutek či mravní pathos předložit a podat v uměleckém tvaru, v konstrukci a barvě, v aforismu či básni a hudební skladbě.

Nekulturní politika vyvolává ohnisko bojů o svobody a ještě je uražena, že se o tom pořád mluví, nechápe, že svoboda opravdu je jen tam, kde se o ní nemusí mluvit. Je uražena tím, že lidé vypovídají, co vidí, ale místo toho, aby změnila to, co lidé vidí, chce jim pořád vyměňovat oči.

A zatím uniká do času to, co jediné je hodno všeho patosu všech, to jen sen o vládě, která bude totožna s občanem a o občanu, jenž si vládne téměř sám. Je uskutečnitelný ten sen?

Na cestě za tímto snem, k němuž naše národy mířily z hloubky svých dějin, prošli jsme body dílčích úspěchů. Jedním z nich byl i vznik samostatného Československa zásluhou pokrokových lidových sil a pokrokových politiků, což není v Návrhu stanoviska zatím vyjádřeno a já to tedy navrhuju vyjádřit. Vždyť tím vznikl státní útvar, který přes svou nedokonalost přinesl vysokou demokracii v historické kategorii tehdy existujících režimů a který nenashromáždil v myšlení svých občanů žádnou významnou averzi k ideálům socialismu uskutečnitelným v druhé etapě státního vývoje.

Proč nevinně odsouzení a rehabilitovaní lidé samozřejmě nenabývají původních práv, jak to, že jim národní výbory nechtějí vrátit jejich byty, proč se těm lidem nikdo slušně neomluvil, proč nemají úlevy politiky pronásledovaných, proč se s nimi smlouvá o penězích?

Deformace při uskutečňování socialistického programu nejsou u nás vysvětlitelné místním klimatem a neplynou z poruchy lidu ani z jeho dějin, naše vládnoucí kruhy říkají, že to bylo nutné. Myslím, že z hlediska nás všech to nutné nebylo, že to bylo snad nutné pro duševní vývoj orgánů moci, jež v podstatě donutily všechny zastánce socialismu, aby tímto vývojem prošli s nimi.

Je třeba vidět, že za dvacet let nebyla u nás vyřešena žádná lidská otázka, od primárních potřeb jako jsou byty, školy, prosperita hospodářství, až po potřeby jemnější, které nedemokratické systémy světa vyřešit nemohou, jako je pocit platnosti ve společnosti, podřízení politických rozhodování kritériem etiky, potřeba důvěry mezi lidmi, vzestup vzdělanosti celých mas.

A bojím se, že jsme se nepovznegli ani na dějišti světa, cítím, že jméno naší republiky ztratilo dobrý zvuk.

Zatím jenom tupě následujeme odlidštěnou civilizaci amerického typu, opakujeme chyby z východu i západu.

Neříkám, že jsme žili zbytečně, že to vše nemá cenu, má to cenu, ale je otázka, zda to není cena varování. I tak by celkové poznání lidstva postoupilo, ale tímto nástrojem poučení nemusela být země, jejíž kultura o nebezpečí věděla. Navrhuji, aby ve Stanovisku bylo vyjádřeno, co věděla pokroková československá kultura ve třicátých letech či co alespoň cítila.

Svou kritiku moci v tomto státě neházím na čelo socialismu, protože nejsem přesvědčen, že takový vývoj u nás byl nutný a protože tuto moc neztotožňuji s pojmem socialismu, jak se s ním chce ztotožnit ona sama.

A kdyby lidé vykonávající tuto moc, kdyby sem přišli, a nám všem položili jednu otázku, zda ten sen je uskutečnitelný, museli by pokládat za projev naší dobré vůle a zároveň nejvyšší občanské loyality, kdyby odpověď byla – nevim.

Důsledky:

Protože politikové, kteří přivedli tuto zemi na okraj hospodářské, politické a morální katastrofy, mají stále vlivné mocenské pozice v rukou a dělají si šance, že i dnešní obrodnou vlnu přečkají, musí být demokracie bdělá a nesmí zapomínat základní zkušenost dějin: v politice rozhodují moc a činy, nikoli slova a sliby.

Rudé právo ze dne 18. 12. 1952

Mnoho usvědčujících důkazů o činnosti spikleneckého centra bylo získáno až po zatčení Slánského. Za velké pomoci soudruhů Gottwalda, Zápotockého, Dolanského, Kopeckého a nejvíce soudruha Novotného byl získán materiál z aparátu strany a různých ministerstev.

Karol Bacílek,
ministr národní bezpečnosti, celostátní
konference KSČ, prosinec 1952.